

DOI: 10.18039/ajesi.936035

Investigation of the 2018 Class Teaching Undergraduate Curricula Revision From the Perspective of Implementors¹

Nermin KARABACAK²

Date Submitted: 11.05.2021 **Date Accepted:** 15.06.2022 **Type³:** Research Article

Abstract

In the context of abiding by the Bologna process the teacher training undergraduate curricula were revised in 2018 by the Council of Higher Education in Turkey (CoHE). Revised class teaching curricula investigation of the revision process for the program will reveal whether changes are appropriate or not. In this context, the aim of the research was to investigate the 2018 revision of the class teaching undergraduate curricula from the perspective of implementors. The research had a qualitative approach pattern. The study group comprised 14 academics who participated in studies for the 2018 class teaching undergraduate program revision, were assigned to the CoHE Curricula Update Commission and participated in workshops to promote the curricula. Data were collected with semi-structured interviews. Data analysis was completed with content analysis. As a result of the research, the curricula revision process was directed centrally, the development process for the revision program was not performed appropriately, pilot applications were not performed, there was no gradual relationships in the curricula, stakeholder opinions were not reflected in the curricula, some basic education and applied lessons for class teaching were removed from the curricula, lesson hours were reduced or these lessons were included as elective lessons, the content of mandatory and elective lessons about professional knowledge, general culture and content education overlapped, and the number of elective lessons increased while the lesson hours for applied lessons reduced. In the context of determinations revealed by the results of the research, the revised curricula can be said to be inadequate to train qualified teachers, and that problems will be experienced in terms of contributions to universities and to Turkey. For this reason, it is recommended that the curricula be revised and organized again to cope with the changing problems of the 21st century and to ensure training of versatile and multi-cultured teachers.

Keywords: class teaching, curricula, qualitative research, revision, undergraduate

Cite: Karabacak, N. (2022). Investigation of the 2018 class teaching undergraduate curricula revision from the perspective of implementors. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 12(2), 574-607. <https://doi.org/10.18039/ajesi.936035>

¹ This research was presented at the International Conference on New Horizons in Education (INTE), 2-4 September 2020 Lefkoşa, TRNC.

² (Corresponding author) Assoc. Dr., Recep Tayyip Erdogan University, Faculty of Education, Department of Educational Science, Turkey, nermin.karabacak@erdogan.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-5231-1730>

³ This research study was conducted with Research Ethics Committee approval of Recep Tayyip Erdogan University, dated 23.01.2021 and issue number 2021/70.

DOI: 10.18039/ajesi.936035

2018 Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı Revizyonunun Uygulayıcıların Gözünden İncelenmesi¹

Nermin KARABACAK²

Gönderim Tarihi: 11.05.2021

Kabul Tarihi: 15.06.2022

Türü³: Araştırma Makalesi

Öz

Bologna sürecine uyum sağlama bağlamında Türkiye’de Yükseköğretim Kurulu tarafından 2018 öğretmen yetiştirme lisans programları revize edilmiştir. Revizyon sınıf öğretmenliği programında yapılan değişikliklerin yerinde bir uygulama olup olmadığı program revizyonunun incelenmesiyle ortaya konulabilir. Bu bağlamda araştırmanın amacı 2018 sınıf öğretmenliği lisans programı revizyonunun uygulayıcıların gözünden incelenmesidir. Araştırma, nitel yaklaşıma göre desenlenmiştir. Çalışma grubunu, 2018 sınıf öğretmenliği lisans programı revizyon çalışmalarında, YÖK Program Güncelleme Komisyonu’nda görevli ve program tanıtım çalıştaylarına katılan 14 akademisyen oluşturmaktadır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşmelerle toplanmıştır. Verilerin analizi, içerik analiziyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonuçları program revizyonunda sürecin merkezden yönetildiğini, revizyonun program geliştirme sürecine uygun yapılmadığını, pilot uygulamanın yapılmadığını, programda aşamalılık ilişkisine yer verilmediğini, paydaş görüşlerinin programa yansıtılmadığını, sınıf öğretmenliğinin temel eğitim ve uygulama derslerinden bazılarının programdan kaldırıldığını, ders saatlerinin azaltıldığını ya da söz konusu bu derslerin seçmeli ders grubuna alındığını, meslek bilgisi, genel kültür ve alan eğitimindeki zorunlu ve seçmeli derslerin içeriklerinin çakıştığını, seçmeli derslerin sayısı artırılırken uygulamalı derslerin ders saatlerinin azaltıldığını ortaya koymaktadır. Araştırmanın sonuçlarında ortaya konulan tespitler bağlamında revizyon programının nitelikli öğretmen yetiştirmede yetersiz kalabileceği, üniversiteye ve Türkiye’ye katkılarında sorunlar yaşanabileceği söylenebilir. Bu nedenle programın, 21. yüzyılın değişen problemleriyle baş edebilecek, çok yönlü ve çok kültürlü öğretmenlerin yetişmesini sağlayacak şekilde revize edilerek yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: lisans, nitel araştırma, program, revize, sınıf öğretmenliği

Atıf: Karabacak, N. (2022). 2018 sınıf öğretmenliği lisans programı revizyonunun uygulayıcıların gözünden incelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 12(2), 574-607. <https://doi.org/10.18039/ajesi.936035>

¹ Bu araştırma 2-4 Eylül 2020 tarihlerinde Lefkoşa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde düzenlenen International Conference on New Horizons in Education (INTE)’de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² (Sorumlu Yazar) Doç. Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Türkiye, nermin.karabacak@erdogan.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-5231-1730>

³ Bu araştırma Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu’nun 23.01.2021 tarihli ve 2021/70 sayılı kararı ile Etik Kurul Onayı alınarak gerçekleştirilmiştir.

Giriş

Eğitimde başarıyı yakalamanın temel anahtarı öğretmendir. Öğretmenler, öğrencileri üzerinde güçlü ve kalıcı etkilere sahiptir. Öğretmenler, bu etkileri okul içinde ve dışındaki sahalarda göstermektedir. Öğretmenler, okul kanalıyla toplumun istediği, nitelikli insan gücünü ve meslek elemanlarını yetiştiren toplum liderleridir. Bu bağlamda öğretmenler her toplumda, toplumsal kalkınmanın ateşleyicisi olarak görülmüşlerdir. Atatürk “milletleri kurtaranlar, yalnız ve ancak öğretmenlerdir” ifadesiyle güçlü bir geleceğe sahip olmayı öğretmen ile eşdeğerde tutmuştur. Öğretmenler, bir ülkenin geçmişten gelen kültürel mirasını imar ederken, geleceği planlayarak belirleyen meslek üyeleridir. Öğretmenler, bu planlamayı yaparken toplumsal bir hizmeti de yerine getirmektedir. Eğitimin niteliği, eğitim kurumlarında eğitime işini yerine getiren öğretmenlerin hizmet öncesinde yetiştirme niteliğiyle özdeşleşmektedir (Aydın ve diğerleri, 2008). Bu bağlamda eğitimin ana unsuru öğretmeni yetiştirmeye Cumhuriyet döneminde, çok önem verilmiş ve bir reform olarak üzerinde durulmuştur (Akyüz, 1984; Şahinkesen, 1989). Türkiye’de öğretmen yetiştirme 1923 yılından 1981 yılına kadar Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından gerçekleştirilirken 1982 yılından itibaren Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) tarafından eğitim fakülteleri bünyesinde gerçekleştirilmektedir. 1982 yılından itibaren eğitim fakülteleri tarafından öğretmen yetiştirme profesyonelce, bilimsel ve akademik olarak gerçekleştirilirken bu süreçte niceliğin yakalanmasına karşın niteliğin yakalanamadığı alan yazında yapılan araştırmalarla ortaya konulmuştur (Akyol, 2011; Çakmak ve Civelek, 2013; Çoban, 2011; Ergün, 2010; Kara ve diğerleri, 2018; Özcan, 2011; Sarı ve Altun, 2015; Yılmaz ve diğerleri, 2017). Ergünay ve Adıgüzel (2019), Gültekin ve diğerleri (2010), Karadağ (2015), Karadağ ve diğerleri (2006), Oğuz, 2011; TEDMEM (2009), Yılmaz (2011) tarafından yapılan araştırmalarda; öğretmenlerin sınıf yönetimi, kurumsal işleyiş, teknoloji kullanımı, öğrenci seviyesine inebilme, öğretim yöntem-tekniklerini kullanma, öğrenci merkezli çalışmalar, materyal kullanımı, meslektaşlarıyla, öğrenciler ve velilerle iletişimlerinde sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir.

Türkiye’de öğretmen yetiştirmenin üniversitelere devredilmesinden günümüze kadar geçen süreçte öğretmen yetiştirme lisans programlarında 1997, 2006, 2009 ve 2018 yıllarında programların revizyonuna gidilerek yeniden düzenleme çalışmaları yapılmıştır (Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK), 2018). Öğretmen yetiştirme programları, belirli bir süre içerisinde güncellenmeye ve bazı değişiklikler yapılmaya ihtiyaç duymaktadır (Dönmez-Yapucuoğlu ve Gündoğdu, 2020). Program geliştirmede, yeni bir uygulama ya da programın revizesi yapılacaksa önce ihtiyaç analizi yapılır. İhtiyaç analizinden sonra hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme durumları hazırlanmalı, yeni sisteme ilişkin ön uygulamalar yapılmalı, sonuçları alınmalı, gerekli düzeltmeler yapıp eksiklikler giderilmeli ve genel uygulamaya geçilmelidir (Demirel, 2018; Erden, 1998; Howard, 2007; Ornstein ve Hunkins, 2013; Tanner ve Tanner, 2007). Yapılan bu işlemlerin sonunda programa devam edilmesi, programın gözden geçirilip geliştirilmesi ya da bitirilip yerine yeni bir programın geliştirilmesi gibi kararlar alınabilir (Ornstein ve Hunkins, 2013). Programların revizesinde alanla ilgili akademisyen, öğretmen, yönetici ve veli gibi eğitimin tüm paydaşlarının sürece katılımı sağlanmalıdır. Bu paydaşlar öğretim programlarının gelişiminde kritik roller oynayabilirler (Oliva ve Gordon, 2018). Bu bağlamda özellikle program geliştirmede en temel grup olan program uygulayıcılarının sürecin her aşamasında yer almaları gerekir (Doll, 1996; Ornstein ve Hunkins, 2013).

YÖK (2018) tarafından 2018 öğretmen yetiştirme lisans programlarını güncelleme gerekçesi olarak; alan eğitimine yönelik derslerle öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin yeniden

oluşturulması ve programlarda bunlara ağırlık verilmesi, öğretmenlik uygulamalarının daha geniş bir zamana yayılması ve daha yapılandırılmış bir biçimde gerçekleştirilmesi, öğretmen yetiştirme lisans programlarının Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeniden hazırlayarak uygulamaya koyduğu ders programlarıyla uyumlu hale getirilmesi, lisans programlarındaki üniversiteler ve fakülteler arasında haftalık ders saati, ders kredisi ve AKTS yönlerinden uyumsuzluklar, Avrupa yükseköğretim alanında Bologna sürecine uyum, kalite ve akreditasyon çalışmaları, dünyada ve Türkiye'de aynı alanda eğitim veren lisans programları için çekirdek programlar oluşturma ve kalkınma planındaki beklentiler sunulmuştur.

YÖK tarafından programların revizesinde akademisyenlerden oluşan program geliştirme komisyonları oluşturulmuştur. Her lisans programı için ayrı bir komisyon oluşturulmuş olup her komisyonda bir program geliştirme uzmanı ve ilgili program alanından bir alan eğitimcisi yer almıştır. Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri ve Genel Kültür Dersleri için ayrı komisyonlar oluşturulmuştur. Komisyonlar tarafından problemi ortaya koymak ve ihtiyacı belirlemek için alan taraması süreci gerçekleştirilmiştir. Program çıktıları ve öğrenme çıktıları dersler değerlendirilerek, iyileştirilmesi gereken program çıktıları ve öğrenme çıktıları belirlenmiştir. Program güncelleme sürecinde ilgili programdaki derslerin adı, içeriği, haftalık saati ve kredisi (yerel kredi ve AKTS), güncellenerek programdan çıkarılacak, birleştirilecek ve yeniden eklenecek dersler tespit edilmiştir. Eski ve yeni programdaki derslerle program ve öğrenme çıktıları karşılaştırmalı olarak sunulmuştur. Hazırlanan taslak programlar, MEB'nin ilgili birimleriyle paylaşılarak görüşleri alınmıştır. Taslak programlar, Öğretmen Yetiştirme Çalışma Grubuna sunulmuş ve uygun görüşle YÖK bünyesinde yer alan ilgili komisyon ve kurulların gündemine alınarak onaylanmıştır.

YÖK tarafından programların revizesinde yapılan güncelleme çalışmaları Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1

Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları Revizyon Süreci

1) Program geliştirme komisyonlarının oluşturulması	Her lisans programı için ayrı bir komisyon
	Her komisyonda bir program geliştirme uzmanı ve ilgili program alanından bir alan eğitimcisi
2) Alan taraması süreci	Komisyonların çalışma süreçlerini koordine edecek üst komisyon
	Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri ve Genel Kültür Dersleri için ayrı komisyonlar
3) Program güncelleme süreci	Alan yazın taraması
	Kuramsal çerçeve
	Paydaş görüşlerinin alınması (ilgili alandan mezunlar, veliler, okul müdürleri, öğretmenler, akademisyenlerle görüşmeler)
	Mevcut belge, rapor ve kaynakların incelenmesi
3) Program güncelleme süreci	İyileştirilmesi gereken program ve öğrenme çıktılarının belirlenmesi
	Çıkarılacak, birleştirilecek, yeniden eklenecek derslerin belirlenmesi
	Eski ve yeni programdaki derslerle program ve öğrenme çıktılarının karşılaştırmalı olarak sunulması
	Taslak programların MEB'nin ilgili birimleriyle paylaşılarak görüşlerinin alınması

Öğretmen yetiştirme lisans programlarının güncellemesi YÖK tarafından Eylül 2016 yılında başlayan ve iki yıl süren bir süreçte, paydaşların katılımı ile revize edilerek gerçekleştirilmiştir. Revize edilen öğretmen yetiştirme lisans programları, 2018-2019 akademik yılında uygulanmaya başlamıştır. Öğretmen eğitiminin niteliğini arttırmaya yönelik revize edilen programlardan biri de sınıf öğretmenliği lisans programıdır.

Alan yazında sınırlı sayıda araştırma tarafından, YÖK'ün revizesini gerçekleştirdiği 2018 öğretmen yetiştirme lisans programlarının revizesinin program geliştirme sürecine uygun gerçekleştirilmediği ortaya konulmuştur. Susar-Kırmızı ve Yurdakal (2020) tarafından yapılan araştırmada programların revizesinde, programın uygulanmadan önce pilot uygulamaya tabi tutulmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ulubey ve Başaran (2019) tarafından yapılan araştırmanın sonucunda, 2018 öğretmen yetiştirme lisans programlarının genel olarak program geliştirme ilkelerine uygun bir şekilde hazırlanmadığı tespit edilmiştir.

Revize edilen sınıf öğretmenliği 2018 programında sorunlar yaşandığı ve güncellenen programın sınıf öğretmenliği niteliklerini kazandırmada yetersiz kalabileceği alan yazında yapılan araştırmalarla ortaya konulmuştur (Altunova ve Aslan, 2019; Dönmez-Yapucuoğlu ve Gündoğdu, 2020; Kamışlı, 2019; Kamışlı ve diğerleri, 2020; Kılıç-Özmen, 2019; Susar-Kırmızı ve Yurdakal, 2020; Ulubey ve Başaran, 2019; Yurdakal, 2018). Bu araştırmalarda, uygulanan bir önceki 2007 programına göre 2018 sınıf öğretmenliği lisans programlarında bazı derslerin saatlerinin azaltıldığı, bazı derslerin uygulama saatlerinin kaldırıldığı, temel eğitim dersi olan bazı derslerin programdan çıkartıldığı ya da seçmeli derslere dönüştürüldüğü ve yeni dersler eklendiği ortaya konulmuştur. 2018 öğretmen yetiştirme lisans programı akademisyen görüşleri ve doküman incelemesine göre Ulubey ve Başaran (2019) tarafından değerlendirilirken Dönmez-Yapucuoğlu ve Gündoğdu (2020) tarafından meslek bilgisi dersleri incelenmiştir. Revize 2018 sınıf öğretmenliği lisans programı; Yurdakal (2018), Kamışlı (2019), Kamışlı ve diğerleri (2020) tarafından doküman incelemesiyle değerlendirilirken Kılıç-Özmen (2019) tarafından öğretmen aday ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmiştir. Altunova ve Aslan (2019) ve Susar-Kırmızı ve Yurdakal (2020) tarafından akademisyen görüşlerine göre revize sınıf öğretmenliği programı incelenmiştir.

2018 revize sınıf öğretmenliği lisans programının uygulaması yeni olduğu için alan yazında sınırlı sayıda araştırma yer almaktadır. Bu araştırmalarda genellikle revize sınıf öğretmenliği lisans programının doküman incelemesi yapılmış, öğretmen ve öğretmen adaylarının, akademisyenlerin program hakkındaki görüşleri incelenmiştir. Alan yazının ortaya koyduğu gibi 2018 sınıf öğretmenliği lisans programı revizyonu uygulayıcılarının gözünden incelenmemiştir. Bundan dolayı bu araştırma, 2018 sınıf öğretmenliği lisans programı revizyonunun program güncelleme çalıştay ve komisyonlarında görev yapan akademisyen uygulayıcıların gözünden incelenmesi ile önem taşımaktadır. Bu bağlamda araştırmanın amacı 2018 sınıf öğretmenliği lisans programı revizyonunun uygulayıcıların gözünden incelenmesidir. Araştırmanın amacına ulaşmak için yanıt aranan sorular;

2018 sınıf öğretmenliği lisans programı revizyon sürecindeki komisyon ve çalıştaylarda görev yapan akademisyenlerin;

1) 2018 sınıf öğretmenliği lisans programının revizyon sürecine ilişkin görüşleri nelerdir?

2) 2018 sınıf öğretmenliği lisans programındaki değişikliklere ilişkin görüşleri nelerdir?

3) 2018 sınıf öğretmenliği lisans programının, nitelikli öğretmen yetiştirmede üniversiteye ve Türkiye'ye katkılarına ilişkin görüşleri nelerdir?

4) Türkiye’de sınıf öğretmenliği lisans programı revizyon çalışmalarının amacına ulaşmasına ilişkin önerileri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu araştırmada 2018 sınıf öğretmenliği lisans programı revizyonu, uygulayıcıların gözünden derinlemesine incelenerek ayrıntılarıyla ortaya konulacaktır (Creswell ve Poth, 2018). Araştırmada, 2018 sınıf öğretmenliği lisans programı revizyonunda, program güncelleme çalıştaylarında önerilen program değişiklikleri, alınan kararların resmi programa yansımaya durumu, sınıf öğretmenliği programında yaşanan sorunların bütüncül bir şekilde incelenebilmesi için nitel araştırma yöntemlerinden betimleyici durum çalışması kullanılmıştır. Betimleyici durum çalışması, hakkında çok az bilginin olduğu konu ya da durumların incelenmesi ile elde edilen verilerin detaylı açıklamalarla yorumlanarak analizlerinin sunulmasında kullanılmaktadır (Johnson ve Christensen, 2014; Marshall ve Rossman, 2016).

Çalışma Grubu

Katılımcıların belirlenmesinde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmada, özelleşmiş bir durumun çalışılması nedeniyle araştırmacının katılımcılarının belirlenmesinde 2018 Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı revize çalışmalarında; (1) YÖK Program Güncelleme Komisyonu’nda görevli, (2) Program tanıtım çalıştaylarına katılan alan uzmanı olması ölçütleri kullanılmıştır (Strauss ve Corbin, 2014). Katılımcıların belirlenebilmesi için YÖK Program Güncelleme Komisyonu’nda görevli olan ve çeşitli üniversitelerde yapılan çalıştaylara katılan akademisyenlerin listesi oluşturulmuştur. Listede yer alan akademisyenlere kurum telefonu ve mail yoluyla ulaşılmıştır. YÖK Program Güncelleme Komisyonu’nda görevli olan akademisyenlerden sadece bir katılımcı görüşmeyi kabul etmiştir. Program tanıtım çalıştaylarının tümüne ve sadece bir çalıştaya katılan 16 alan uzmanına ulaşılmıştır. Bu alan uzmanlarından 13 akademisyen görüşmeyi kabul etmiştir. Katılımcıların seçiminde Türkiye’nin farklı coğrafi bölgelerindeki devlet üniversitelerinde görev yapmasına ve sınıf öğretmenliğinin farklı disiplinlerinde uzmanlıklarının bulunmasına dikkat edilmiştir. Toplamda 14 akademisyen çalışma grubunu oluşturmaktadır (Creswell, 2013). Katılımcıların 3’ü kadın, 11’i erkektir. Katılımcılar, mesleki deneyimleri ve alandaki çalışmalarıyla revize edilen sınıf öğretmenliği lisans programına ilişkin zengin tanımlayıcı veriler sağlayabilecek donanıma sahip alan uzmanlarıdır (Merriam, 2013). Araştırmacının bu bağlamda alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Veri Toplama Araçları ve Süreci

Araştırmacının verileri, yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler için hazırlanan görüşme formu alan yazın taramasına bağlı olarak altı sorudan oluşmuştur. Sınıf öğretmenliği ve program geliştirme alanındaki uzmanlardan kapsam ve dil geçerliği için görüş alınmıştır. Uzmanların görüşleri bağlamında görüşme soruları yeniden düzenlenmiştir (Berg ve Lune, 2015). Bu bağlamda dört görüşme sorusuna yer verilerek veri toplama aracı nihai halini almıştır. Görüşme formunda yer alan sorular şunlardır:

1) 2018 sınıf öğretmenliği lisans programının revizyon sürecine ilişkin görüşleriniz nelerdir?

2) 2018 sınıf öğretmenliği lisans programındaki değişikliklere ilişkin görüşleriniz nelerdir?

3) 2018 sınıf öğretmenliği lisans programının, nitelikli öğretmen yetiştirmede üniversiteye ve Türkiye'ye katkılarına ilişkin neler söyleyebilirsiniz?

4) Türkiye'de sınıf öğretmenliği lisans programının revizyon çalışmalarının amacına ulaşmasına ilişkin önerileriniz nelerdir?

Görüşme soruları, akademisyenlerin 2018 sınıf öğretmenliği program komisyonlarındaki tecrübelerini ortaya koyacak, bilgi çağının öğretmenini yetiştirebilmesini ve güncellenen programın sürdürülebilirliğini yansıtacak şekilde tasarlanmıştır. Görüşmeler gönüllülük esasına dayalıdır. Sınıf öğretmenliğinin disiplinler arası bir alan olması nedeniyle katılımcılarından sınıf öğretmenliğinin farklı alanlarındaki uzmanlıkları dikkate alınarak veriler toplanmıştır. Bu bağlamda akademisyenlerin görüşleri karşılaştırılarak verilerin çeşitlendirilmesi sağlanmıştır. Veriler, 2018-2020 yılları arasında yüz yüze görüşülerek toplanmıştır. Katılımcılarla görüşmeler kendilerine en uygun zaman diliminde gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler, ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınmış olup 50-70 dakika arası sürmüştür.

Veri Analizi

Görüşmeler sonrasında alınan notlar bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Ses kayıtlarının yazıya dökümü ve veri analizinde bilgisayar destekli nitel veri analizi programı NVivo'dan faydalanılmıştır. Elde edilen ses dosyaları, ham veri şeklinde yazılı formata dönüştürülmüştür. Verilerin analizi Marshall ve Rossman'ın (2016) yedi aşamalı içerik analiziyle gerçekleştirilmiştir. Bu işlem basamakları (1) toplanan verilerin yazıya dökülmesi, (2) verilerin düzenlenmesi, (3) tema ve alt temaların oluşturulması, (4) verilerin kodlanması, (5) veriden elde edilen temaların birbirleriyle olan ilişkisinin ortaya konması, (6) verideki alternatif açıklamaların, negatif durumların ve farklı açıklamaların değerlendirilerek temaların meşruluk kazanması, (7) bulguların yorumlanarak raporlaştırılmasıdır. NVivo programında ana temalara bağlı olarak alt temalar oluşturulmuştur. Bulgular bölümünde bu görseller ve katılımcıların doğrudan alıntılarını yansıtan görüşleri sunulmuştur.

Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Araştırmanın inandırıcılığında, bilgisayar destekli nitel veri analiz programı NVivo'dan faydalanılmıştır. Bilgisayar programlarının kullanımı etkili inandırıcılık teknikleri arasındadır (Whittemore ve diğerleri, 2001).

Araştırmanın aktarılabiliğinde, yerel ve evrensel bağlamda konuyla ilgili literatür araştırmasının en güncel haliyle bulgular desteklenmiştir (Silverman, 2016). Bulguların aktarılabiliği, araştırmaya etki eden faktörlerin ve örneklem seçiminde izlenen yöntemlerin eksiksiz bir şekilde betimlenmesiyle mümkündür (Miles ve Huberman, 1994). Araştırmada gerekli olan yerlerde veriler doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Alıntı ifadesinin uzunluğu durumunda, katılımcıların anlatımları korunarak alıntının ifade ettiği bölümler aktarılmıştır. Aktarıma alınamayan kısımlar için alıntı ifadesinde yan yana üç nokta (...) kullanılmıştır. Gizlilik ilkesi gereği alıntıyı üreten katılımcılar kodlanarak verilmiştir. Çalışmada aktarım yapılırken çalışmaya dâhil edilen katılımcılarla ilgili sınırlılıklar, katılımcıların seçilme süreci ve özellikleri,

çalışma grubunun oluşturulması, saha çalışmasına dâhil olan kişi sayıları, kullanılan veri toplama yöntemleri, veri toplama süresi, verilerin analizi, çalışmanın teyit edilebilirliği için uzman görüşleri verilmiştir (Corbin ve Strauss, 2015). Nitel çalışmaların güvenilirliğini arttırmanın en etkili yollarından biri yazıya aktarılmış verilerin analizi için çoklu kodlayıcıların kullanılmasına dayanan kodlayıcılar arası görüş birliğidir. Bu bağlamda kodlayıcılar arası tutarlılık kapsamında iki alan uzmanı tarafından verilerin incelenerek kodlanması sağlanmıştır. Kodlamalar, araştırmacı ve alan uzmanlarının görüş birliği ve görüş ayrılığı olan temalar dikkate alınarak gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Görüş birliği, verilerin analizinde uzmanlardan yardım alarak ulaşılan sonuçları teyit ettirmedir (Miles ve Huberman, 1994; Silverman, 2016). Bu araştırmada, nitel bir çalışmada bulunması gereken inandırıcılık ve aktarılabilirlik hususların hepsine dikkat edilmiştir. Yapılan bu çalışmalar, geçerlik ve güvenilirlik uygulamalarını yansıtmaktadır (Morrow, 2005).

Etik Konular

Bu araştırmanın etik ilkelere uygunluğu, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır. Yapılan bu araştırmada Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesindeki tüm kurallara uyularak “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” yapılmamıştır.

Bulgular

Bu araştırmada 2018 sınıf öğretmenliği lisans programı revizyonu, güncelleme komisyon ve çalıştaylarında yer alan uygulayıcıların gözünden incelenerek dört temaya ulaşılmıştır. Bu bölümde bulgular, tematik verilerek konuyla ilgili sorunlara bütüncül bir yorumlamayla açıklık getirilmeye çalışılarak sunulmuştur.

2018 Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı Revizyon Sürecinin İşleyişi

Şekil 1’de görüldüğü gibi 2018 sınıf öğretmenliği lisans programı revizyon sürecinin işleyişine dört alt temayla ulaşılmıştır. 2018 sınıf öğretmenliği lisans programı revizyon sürecinin işleyişi teması 1) Programda aşamalılık ilişkisine yer verilmemesi, 2) Sürecin merkezden yönetilmesi, 3) Revizyonun program geliştirme sürecine uygun yapılmaması ve 4) Paydaş görüşlerinin programa yansımaması alt temalarından oluşmaktadır. Araştırmanın bu bölümünde verilerin üretiminden elde edilen temalar derinlemesine yansıtılarak bu alana katkı sağlama amaçlanmıştır.

Şekil 1

2018 Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı Revizyon Sürecinin İşleyişi

Programda Aşamalılık İlişkisine Yer Verilmemesi

2018 sınıf öğretmenliği lisans programlarının güncellemesinde, programda aşamalılık ilişkisinin dikkate alınmaması programa yapılan eleştirilerden biridir. Program geliştirmede aşamalılık ilişkisi, içerik hazırlamada göz önüne alınacak unsurlardan biridir. Programda yer alan bazı dersler, ilgili diğer dersler üzerine alt yapı oluşturularak planlanır. Böyle bir planlama programda aşamalılık ilişkisini ortaya koyar. Aşamalılık ilişkisi, birbirinin önkoşulu olan derslerin dönem ve yıl bazında sıralanmasını gerektirir. Bu bağlamda aşamalılık ilişkisi olan dersler ilgili diğer dersler için alt yapı oluşturur. Programın revizyonunda öğretim derslerinde aşamalılık ilişkisinin göz ardı edilmesine yönelik bir eleştiri;

“Türkçe öğretimine, ilkokuma-yazma öğretimine giriyorum. Türkçe öğretiminde, uygulama yaptırmadan nasıl öğretirsiniz? Öğretmen olduğunda sınıflarında nasıl uygulayacaklar bizim için çok daha kıymetli. Dersimiz uygulamalı ama uygulama saatimiz yok. Türkçe öğretimi ile okuma-yazma öğretiminin yılı değiştirildi. Öğretim derslerinin tamamı üçüncü sınıfta başlamalı diye çok arzu ediyorum. Ama ikinci sınıfa aldılar. İkinci sınıfta Türkçe öğretimi dersi olmaz. Dönemler ve önkoşuluk ilişkilerini doğru bulmuyorum” (K₂).

Bu görüşü destekleyen dikkat çekici başka bir katılımcı görüşü;

“... Eski programda alan derslerini alıp 3. sınıfta öğretim derslerine başlıyorlardı. İkinci sınıfta oyun ve fiziki etkinlikler dersi konulmuş. Öğretim derslerinin ikinci sınıfta başlamasını doğru bulmuyorum. Önce alana ilişkin bilgileriniz olur, sonra öğretim dersleri alınır. Önceki programda önkoşul dersler vardı. Bu programda tamamen bu ilkenin yok edildiğini görüyoruz.” (K₃).

Sürecin Merkezden Yönetilmesi

Üniversiteler, kendi alt yapılarını etkili bir şekilde kullanarak program aracılığıyla, öğrencinin nitelikli yetişmesini sağlayabilirler. 2018 program revizyonunda, merkez ve taşra üniversitelerinin imkanlarının dikkate alınmayarak merkezden ve katı bir şekilde yapılandırıldığı eleştirilerin odak noktasıdır. Bu konuda bir katılımcı görüşü;

“Sadece genel kültür derslerinde fakültelere yeterlik vermişler. Seçimlik dersler %25 oranında olması gerekiyor mantığıyla hareket edilmiş. Hangi derslerin seçimlik

olacağını tanımlamışlar. Seçimlik derslerde akademisyenlerin uzmanlığına bakılmalı. Üniversitemizin özel eğitim gibi bazı uzman olduğu alanlar var. Bu program, buradan yetişen bir öğretmenin teknoloji ve üstün zekâlılar konusunda daha ön planda olduğu, sınıf öğretmenliğinde daha ön planda olduğu gibi bir şey vermiyor açıkçası. Bu programda nasıl bir çıktı ile karşı karşıya kalacağız, bu da çok belli değil. Çok merkezi yapılandırılmış programlar. Bölümlerin yetişmiş akademisyenleri gözardı edilmiş gibi gözüküyor..." (K₁).

Bu bulguyu destekleyen ve önceki programın esneklik sağladığına yönelik bir görüş;

"Daha önceki programlarda, akademisyenlerin çalıştığı alanlarda üniversitelere esneklik tanınarak seçmeli dersler arttırılmıştı. Bazı dersleri ekleyebiliyorduk. Bu programda seçmeli ders havuzdan alabilirsiniz. Seçimlik ders ama katı olmuş. Merkezi bir zihniyet var. Karar üniversitelere bırakılmamış" (K₃).

Bu iki görüşe karşın merkezi yapılanmanın programda sınıf öğretmenliği eğitiminde birlik sağlanmasına yönelik bir görüş;

"Programda birlik sağlanmış durumda. İçeriklerinin örtüşmesini doğru buluyorum. Aynı eğitim sistemine öğretmen yetiştiriyoruz. Üniversitelerden mezun olan öğrenciler o kadar farklılar ki..." (K₂).

Revizyonun Program Geliştirme Sürecine Uygun Yapılmaması

Katılımcıların çoğunluğu tarafından, 2018 sınıf öğretmenliği lisans programlarının, bir program geliştirme çalışması olmadığı buna karşın ders isimlerinin değiştirildiği bir program hazırlama olduğu ifade edilmiştir. Buna ilave revizyon programın, günümüzün ve geleceğin öğretmenlerinin mesleki gelişim ihtiyacını karşılamadığı, 21. yüzyılın öğretmenlerini mesleki değerlerle donatmadığı ve bir program geliştirme modeline dayanmadığı, günümüz ilkokul çocuklarının ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olmadığı vurgulanmıştır. Programa nihai hali verilirken çalıştay sonuçlarının dikkate alınmadığı bir program olduğu ama program revizyonu çalışması olmadığı eleştirileri getirilmiştir. Bu konuda katılımcılar arasında görüş farklılıkları bulunmaktadır. Bir katılımcı görüşü;

"Program geliştirme göremiyoruz. Gerekçe sunmuyorlar. Programa neden bu kadar çok ahlak ve değer dersi koyduk da 21. yüzyıl becerilerine yönelik teknoloji dersi koymadık. Mesleki gelişime dönük bir şey yok gibi. Bu program revizyon değil, yeni baştan yapılma da değil... Derslerin adının değiştirildiği, masa başında birkaç kişinin karar verdiği bir program gibi duruyor açıkçası" (K₁).

Katılımcıların görüş birliğiyle ifade ettikleri konulardan biri de üzerinde çok dikkatli bir şekilde çalıştıkları ve emek verdikleri fakat yayınlanan nihai programın bu uzmanların deneyimlerini ve görüşlerini yansıtmadığıdır. Bu uzmanlar, hem sınıf öğretmenliği hem de program geliştirme alanına hizmet vermiş deneyimli akademisyenlerdir. Program geliştirmenin; hangi alan uzmanları ve paydaşlar tarafından yapıldığı, program revizyonunun hangi bilimsel yöntemlerle gerçekleştirildiği, alanda hangi bilimsel çalışmaların kullanıldığı, revizyonun bir program geliştirme modeline dayanmadığı ve günümüz ilkokul çocuklarının ihtiyaçlarına yönelik olmadığı yansıtılmıştır;

"Program geliştirme çalışmasının nasıl yapıldığını bilmiyoruz. Hiçbir şeffaflık yok. Program geliştirmeyi kim yaptı, nasıl yaptı, ihtiyaç belirleme nasıl gerçekleştirildi, hangi düzenleme ile yapıldı bunun bilgisine hiç sahip olmadık. Sadece program budur denildi. Program geliştirme ilkelerine uygun olmadığını düşünüyorum. Bu revize programda çok fazla bir çati göremediğimi söyleyebilirim. Güncel ihtiyaçlara hitap etmiyor. Programda

yapılan bazı değişikliklerin ilkökul çocuklarına verilen eğitime tam karşılık olmadığını düşünüyorum” (K₃).

Başka bir katılımcı tarafından, programın güncelleme değil yeniden hazırlama olduğu ifade edilmiştir. Buna ilaveten program geliştirme süreçlerinin çalıştırıldığı fakat program geliştirme süreçlerinin gerçekleşmediği bir program olduğu vurgulanmıştır.

“Bu, program revizyonu değil yeniden bir program hazırlamadır kesinlikle. Revizyon var olanı iyileştirmeye yönelik çalışmadır. Bu var olanı tamamen değiştirmedir. Program geliştirmede süreklilik olmadı, denencelik olmadı. Var olan programın mevcut uygulamadaki değerlendirmesinin yapılmadığını biliyorum. Tezler, makaleler yoluyla yapılmış olabilir. Bu da bir bütünlük arz eder mi? Yapılan tezler, makaleler üzerine bilimsellik ilkesinin de maalesef gerçekleşmediğini söyleyebilirim. Mevcut programların incelendiği, komisyonların oluşturulduğu, çalıştaylar sürecinden geçirildiği ama program geliştirme süreçlerinin gerçekleşmediği bir program...” (K₅).

Paydaş Görüşlerinin Programa Yansımaması

Katılımcıların çoğunluğu tarafından, revizyon 2018 sınıf öğretmenliği lisans programı çalıştaylarında üzerinde çalıştıkları ve görüşlerini ifade ettikleri programdan tamamen farklı bir programın yürürlüğe girdiği, görüşlerinin dikkate alınmayarak hem program geliştirme ilkelerine uyulmadığı hem de çalıştaylarda harcadıkları zaman ve emeğin boşa gittiği vurgusu yapılmıştır. Bu bağlamda hem sürecin başından itibaren bütün çalıştaylarda yer alan katılımcılar tarafından hem de farklı çalıştaylarda yer alan katılımcılar tarafından görüşlerinin yansıma düzeyinin oldukça sınırlı olduğu ifade edilmiştir. Bir katılımcı görüşü;

“...Eskişehir'deki sınıf öğretmenliği program çalıştayına katıldım. Bizim önümüze hazır gelmişti program. Burada iyi bir program hazırlandı. Hangi derslerin olması gerektiğini, hangi derslerin olmaması gerektiğine ilişkin gerekçeleri de koymuştuk. Komisyonda farklı üniversitelerden, hepsi sınıf öğretmenliği alanında uzman akademisyenler yer almaktaydı. Gönderdiğimiz programdan tamamen tersi bir program ilan edildi. Bizleri çalıştaylarda boşuna çalıştırdılar... İstanbul'daki çalıştayda ne oldu, Ankara'daki çalıştayda ne tür kararlar alındı, Eskişehir'deki çalıştayda ne tür kararlar alındı, nereye varıldı, bunu sunabiliyorlar mı? Çalıştaydaki konuşulanları kitapçık halinde ortaya koysunlar. İlk çalıştayda ne konuşulmuş, sonda ne konuşulmuş, finalde nasıl bir program ortaya çıkmış...” (K₁).

Bu görüşü destekleyen ve bütün çalıştaylarda yer alan başka bir katılımcı görüşü;

“Bu revize programa ihtiyaçtan dolayı gittik. İhtiyaçlar, bizzat tarafımdan ifade edildi. Hazırladığımız program dışında bir program geldi karşımıza. İlke benimsemiştik ders sayısı çok olmasın, uygulamaya dayalı olsun diye. Uygulama derslerinin ve uygulama saatlerinin arttırılmasını istedik. Uygulamaya dayalı bir bilim alanı olarak gelişmesini istedik sınıf öğretmenliğinin. Görüşlerimizin yansıma düzeyi %5. Ben bu programın bütün çalıştaylarında vardım ama boşuna zaman kaybettim” (K₆).

YÖK program güncelleme komisyonunda görev alan bir katılımcı tarafından da uygulamaların arttırılması yönünde görüş bildirilmesine rağmen uygulamaların azaltıldığı vurgulanmıştır;

“YÖK program güncelleme komisyonunda görev aldım. YÖK komisyon üyesi de oradaydı, not alındı hepsi. Uygulamaların arttırılması yönünde görüş bildirmiş olmamıza rağmen uygulamalar azalmış. Çok yansımada görüşlerimiz” (K₇).

Katılımcılardan biri hariç tümü tarafından görüşlerinin yansıma düzeyinin oldukça sınırlı olduğu ifade edilmesine karşın bir katılımcı tarafından görüşlerinin yansıma düzeyi %90 olarak ifade edilmiştir. Bu katılımcı meslek bilgisi dersleri komisyonu ve YÖK komisyonunda yer almaktadır. Bu katılımcının görüşü;

“Sınıf öğretmenliği güncelleme komisyonlarında alan dersleri, genel kültür ve meslek bilgisi (eğitimbilimleri) komisyonu vardı. Meslek bilgisi dersleri komisyonundaydım. Daha sonra da tüm programların en üstündeki komisyondaydım. Sınıf öğretmenliğinde alan derslerinde problem var. Fizik, kimya, biyoloji, Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihi, yabancı dil ve bilgisayar da koydukları için şişmiş oluyor program. Ben alan derslerinin azaltılması taraftarıydım. %90 yansıma programı” (K₄).

2018 Sınıf Öğretmenliği Lisans Programındaki Değişiklikler

2018 sınıf öğretmenliği lisans programında, 2007-2018 yılları arasında uygulanan bir önceki programa göre meslek bilgisi, genel kültür ve alan eğitiminde köklü değişikliklere gidilmiştir. 2018 programı; 156 krediden 142 krediye, 178 ders saatinden 150 ders saatine çekilmiştir. Meslek Bilgisi derslerinde eğitim bilimleri teorik ders saatleri arttırılmıştır. Tablo 2’de sınıf öğretmenliği lisans programı derslerinin yoğunluğu ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 2

Sınıf Öğretmenliğini Lisans Programı Derslerinin Yoğunluğu

Dersler	Teori	Uygulama	Kredi	AKTS	Saat	Yüzde
Meslek Bilgisi (MB)	44	12	50	88	56	35
Genel Kültür (GK)	26	2	27	42	28	19
Alan Eğitimi (AE)	64	2	65	110	66	46
Toplam	134	16	142	240	150	100

2018 programında kredi ve ders saatlerindeki değişikliklerin yanı sıra meslek bilgisi, genel kültür ve alan eğitimi derslerinin içeriklerinde de önemli değişiklikler yapılmıştır (YÖK, 2018). Programın henüz çok yeni olmasına rağmen bu değişiklikler eleştirileri de beraberinde getirmiştir. Çalışmanın bu bölümünde katılımcıların eleştirileri, 2018 programında yapılan değişikliklerle beraber ortaya konulacaktır.

Şekil 2’de görüldüğü gibi 2018 sınıf öğretmenliği lisans programındaki değişikliklere dört alt temayla ulaşılmıştır. 2018 sınıf öğretmenliği lisans programındaki değişiklikler teması 1) 2018 sınıf öğretmenliği lisans programından çıkarılan dersler, 2) 2018 sınıf öğretmenliği zorunlu ve seçmeli meslek bilgisi dersleri, 3) 2018 sınıf öğretmenliği zorunlu ve seçmeli genel kültür dersleri ve 4) 2018 sınıf öğretmenliği zorunlu ve seçmeli alan eğitimi dersleri alt temalarından oluşmaktadır.

Şekil 2**2018 Sınıf Öğretmenliği Lisans Programındaki Değişiklikler****2018 Sınıf Öğretmenliği Lisans Programından Çıkarılan Dersler**

Katılımcılar tarafından 2018 sınıf öğretmenliği lisans programından çıkarılan derslere yönelik karşıt görüşler bildirilmiştir. Katılımcıların çoğunluğu tarafından sınıf öğretmenliğinin ana dersleri olan ve uygulaması bulunan derslerin programdan kaldırılmasının doğru olmadığı yansıtılmıştır. 2018 programı öncesi zorunlu ders niteliği taşıyan bu dersler, sınıf öğretmenliğine mesleki nitelikleri kazandıracak nitelikteki derslerdir. Bu derslerden Birleştirilmiş Sınıflar dersi zorunlu ders kapsamında Seçmeli Meslek Bilgisi dersinin kapsamına alınmıştır. Bu dersin programdan kaldırılması, bir katılımcının dışında tüm katılımcılar tarafından eleştirilmiştir. Bu dersin, programdan kaldırılmasına yönelik bir katılımcı görüşü;

“Birleştirilmiş sınıfların kaldırılmasına kısmen katılıyorum. Milli Eğitimin hedefi dört yıl sonrası birleştirilmiş sınıf uygulamasına son vermedir. 2018 yılı girişlilerin dört yıl sonra öğretmen olacağı düşünülerek birleştirilmiş sınıflara yer verilmedi. Tartışma meselesi de oldu programda. Milli Eğitim tarafından şu söylenildi; benim kaldıracağım dersle ilgili programa siz niye ders koyuyorsunuz. Programdaki revizeler Milli Eğitimin planlamaları doğrultusunda oldu. Sonuçta ana yararlanıcı Milli Eğitim” (K₄).

Bu görüşe karşın diğer katılımcılar tarafından Birleştirilmiş Sınıf Uygulamalarının devam ettirilmesi gerekliliği vurgulanmıştır. Gerekçe olarak dünya çapında kırsal eğitim dersinin varlığı öne sürülmüştür. Bu uygulamanın ülke gerçekleriyle uyuşmadığı ve birleştirilmiş sınıf uygulaması sorununun kısa zamanda çözülemeyeceğine dikkat çekilmiştir.

“Milli Eğitimin tam gün eğitimine geçişi planlaması var. Daha 15 bin okul var. Birleştirilmiş sınıflar ülkemizin bir gerçeği. Bu gerçek yakın zamanda da çözülemeyecek gibi. Hala Türkiye'nin her ilinde birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan okullar var. Mezun olan öğretmen adaylarının ilk atamalarının çoğu birleştirilmiş sınıflara yapılmakta. Birleştirilmiş sınıf okutmak öğretmen açısından zor bir süreç. Lisans eğitiminde bu dersi almamak öğrenciler açısından büyük bir eksiklik olacaktır...” (K₈).

“Birleştirilmiş sınıfları tamamen kaldırmışlar. Programa böyle bir ders koymuştuk. Bu dersin yok sayılması doğru olmamış. Alternatif ilkökul uygulamaları dersi adı altında yenilendi. Bu dersi zorunlu yapmıştık ama seçmeli ders olarak programa konulmuş. Bu çerçeveye özel okulları, BİLSEM'leri koymuştuk. Birleştirilmiş sınıflar, sadece köylerde değil şemsiye kavram altında verilebilirdi” (K₆).

Revizyon programda matematik, biyoloji, fizik, kimya derslerinin kaldırılarak bir başlık altında iki saatlik ders olarak programda yer verilmesi karşıt görüşleri ortaya çıkarmaktadır. Katılımcıların üçü tarafından bu derslerin kalması ve günümüzde sınıf öğretmenin de temel düzeyde bu derslerdeki kavramlara sahip olması görüşü vurgulanırken karşıt görüşler tarafından bu derslerin kaldırılmasına vurgu yapılmıştır. Bu derslerin kaldırılmaması gerektiğine yönelik katılımcı görüşü;

“Birinci sınıftaki matematik, biyoloji, kimya, fizik gibi derslerin entellektüel öğretmen yetişmesi açısından temel düzeyde verilmesi gerektiğini konuşmuştuk. İlkokulda Temel Fen Bilimleri dersi oldu. Bir öğretmenin fizik, kimya, biyolojiyi daha geniş kapsamlı bilmesi lazım. Bunların birleştirilmemesi gerekiyordu. Temel fen bilimleri dersinde fizik-kimya-biyolojiyi birlikte nasıl vereceksiniz üç saatten 14 haftada bir dönemde” (K₉).

Biyoloji, fizik, kimya derslerinin kaldırılması gerektiğine yönelik katılımcı görüşü;

“Sınıf öğretmeni mesleğini icra ederken fizik, kimya, biyolojiyi hiç kullanmayacak. İlkokul seviyesinde fen bilgisi öğretecek. İşine yarayacak pratik bilgi öğretiminden yanayım. Bu derslerin kaldırılması için mücadele verenlerden birisiyim.” (K₂).

2018 programına yapılan eleştirilerden biri de sınıf öğretmenliğini diğer öğretmenliklerden ayıran ve ön plana çıkaran ilkökul çocuğunun doğasına hitap edecek ve öğrenciye şekil verecek sanat, kültür ve yaratıcılığa yönelik derslerin kaldırılması ya da ders saatlerinin azaltılmasıdır.

“Programda sanat, spor ve kültür diyebileceğimiz insanı ruhen besleyecek çocuk edebiyatı gibi, yaratıcılık gibi sanat eğitimi gibi derslerde azaltmalar olmuş. Bu derslerin kaldırılması ya da sayılarının azaltılması doğru değil. Öğretmenin bu yeterli boyutlarda yetişmesi lazım. Bir sınıf öğretmeni sadece ahlak öğretmeyecek, sadece matematik öğretmeyecek, sanat, spor da öğretecek. Bu çocukların oyuna ihtiyacı var, bu çocukların müziğe ihtiyacı var, harekete ihtiyacı var. Drama, dans, müzik derslerinin mutlaka sınıf öğretmenliğinde olması lazım. Ağırlığının bile artması lazım” (K₁).

Sınıf öğretmenliğinde öğretmenlik mesleğine yönelik ilk izlenimlerin edinildiği ve kaldırılan derslerden biri de Okul Deneyimi dersi. Bu dersin kaldırılmasına yönelik bir görüş;

“Daha önce öğrencilerin gözleme gittikleri üçüncü sınıfta verilen Okul Deneyimi dersi programdan çıkarılmış. Sınıf öğretmenliği için Okul Deneyimi kalmalıydı. Öğretmenlik uygulamasına daha fazla önem vermemiz lazım” (K₈-K₉).

Okul deneyimi dersinin kaldırılmasının rasyonel gerekçesine yönelik bir katılımcı görüşü;

“Bütün programların oluşturulmasında bulunduğum için şunu söyleyebilirim. En zorlanılan program sınıf öğretmenliği oldu. Sınıf öğretmenliğinde her dersin bir öğretimi var. Bu derslere yer vermek zorundasın. Hepsinin adedini yazdığın zaman yer kalmıyor. Bu kredi meselesinden kaynaklanıyor. Uluslararası akreditasyon sistemine uymak için krediye azaltmak zorundasın. Öğretmenlik uygulamasını dört dönem yapmaya karar verdiler. Milli Eğitim tarafından hem bütçe olarak hem de sınıflar ve okullar bazında kapasitesinin kaldıramayacağı söylendi. Öğretmenlik uygulaması dört dönem olsaydı okullardaki öğretmen adayı kadar, bir o kadar öğretmen adayının daha okullarda bulunması gerekiyordu. Okulların çoğu bunu kaldıracak kapasiteye sahip değil” (K₄).

2018 Sınıf Öğretmenliği Zorunlu ve Seçmeli Meslek Bilgisi Dersleri

Katılımcılar tarafından, 2018 sınıf öğretmenliği zorunlu ve seçmeli meslek bilgisi derslerine ilişkin görüş birliği ve görüş ayrılıkları bildirilmiştir. Bu grupta yer alan zorunlu ve

seçmeli ders içeriklerinin çakışması ve zorunlu ders grubunda yer alan bir dersin aynı ders başlığı altında seçmeli bir ders olarak açılmasına dikkat çekilmiştir. Bu konuda katılımcı görüşleri;

“Programda Türk Eğitim Tarihi zorunlu derslerden birisi. Eğitim Tarihi, Türk Tarihi ve Kültürü dersleri var bunlar iç içe geçmiş dersler. Bunların elenmesi gerekiyordu” (K₉).
 “Seçimlik derslerde birbiri ile örtüşen dersler var. İsimlerini değiştirmişler ama içerikleri aynı. Programa gereğinden fazla ahlak ve etik dersi konulmuş. Bu derslerin içeriği birbiriyle örtüşmeden nasıl verilecek, kim verecek, neden bu kadar ahlak ve etik dersi var? Sınıf öğretmenliği için hazırladığımız programda Eğitimde Ahlak ve Etik ve Karakter Eğitimi derslerinin olmaması gerektiğini söylemiştik. Disiplinlerarası bir yaklaşımız. Hayat bilgisinde var, Türkçede var, Sosyal Bilgiler de var, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretiminde var. Bilimsel Araştırma Yöntemlerinde etik anlatılıyor” (K₁).

Eğitimde Ahlak ve Etik dersi ve bu grupta yer alan derslere yönelik iki katılımcı dışında katılımcıların tümü tarafından eleştiriler yöneltilmiştir. Bu eleştirilerin ortak paydası, sınıf öğretmenliğinin disiplinlerarası bir alan olması nedeniyle konuyla ilgili derslerde bu içeriklerin işlenmesidir. Aynı başlık altında farklı dersler konulmasının hem öğrencileri sıkacağı hem de teoride ihtiyaç olmadığıdır. Alanda asıl ihtiyaç duyulan dersin Öğretmenlik Meslek Etiğine yönelik bir ders olmasıdır. Bir katılımcı görüşü;

“Eklenen derslerde en dikkat çekici nokta, değer eğitimi ağırlıklı olması. Ayrı başlıklar altında değer eğitimi olmasını anlamlı bulmuyorum. Eğitimde Ahlak ve Etik, Karakter ve Değer Eğitimi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Sosyal Bilgiler derslerinde farklı başlıklar altında sürekli bir değer eğitimi. Değer eğitimi, ya dersin içeriğine yedirilerek ya da diğer derslerin içerisine konularak verilebilir. Derslerin isimleri değiştirilmiş. İçeriğin örtüşmesi çok normal. Karakter eğitimi ders başlığı altında mı olmalı yoksa her dersin içeriğinde mi olmalı? Karakter Eğitimi dersini işlevsel bulmadım. Her alanın kendine ait etik sorunları var. Öğretmenlik Meslek Etiği dersi konması çok daha uygun olurdu. Asıl ihtiyaç olan ders yok” (K₃).

Değer eğitimi başlıklı derslere yönelik yapılan eleştirilere karşıt olarak iki zıt görüş yer almaktadır. Eğitimde Ahlak ve Etik, Karakter ve Değer Eğitimi derslerinin programa eklenmesinin doğru bir uygulama olduğu, içeriklerinin örtüşmediği ve birbirini tamamlayan dersler olduğudur.

“Eğitimde Ahlak ve Etik, Karakter ve Değer Eğitimi derslerinin programa konulmasını olumlu karşıyorum. Çünkü sınıf öğretmenlerinin değer kazandırma ve çocuğun karakterinin şekillenmesinde önemli bir yere sahip olması bakımından bu derslerin programa eklenmesi uygun olmuştur” (K₈).

Değer eğitimi başlıklı derslerin içeriklerinin örtüşmesine yönelik eleştirilere karşıt bir görüş;

“Derslerin birbirini çok fazla tekrarladığını düşünmüyorum. Karakter ve Değer Eğitimi sınıf öğretmenliğinde zorunlu bir ders. Eğitimde Ahlak ve Etik'i, Karakter ve Değer Eğitimi bütünüleyen ders olarak söyleyebiliriz. İçeriğini incelediğimiz zaman çakışmıyor. Karakter ve değeri nasıl öğreteceğiz içeriğine sahip...” (K₄).

Eğitim Sosyolojisi, Eğitim Felsefesi, Eğitim Psikolojisi derslerinin programa zorunlu ders olarak eklenmesini katılımcıların tümü görüş birliğiyle olumlu karşılamıştır.

“Eğitim Felsefesi, Eğitim Sosyolojisi, Eğitim Psikolojisi dersleri mutlaka olmalı. Bir öğretmen hem felsefeyi, sosyolojiyi hem de güncel konuları bilmeli. Eğitim Sosyolojisi,

Eğitim Felsefesi derslerinin kaldırılması önceki programa getirilen eleştirilerden biriydi. Programa yeniden konulması ortak bir payda” (K₁-K₃-K₅-K₉).

Seçmeli derslere yönelik olarak;

“Seçmeli dersler çok öne geçmiş programda. İlk iki sınıfta seçmeli dersler çok ağırlaşıyor” (K₃).

“Bir sınıf öğretmenin alması gereken dersler olduğunu düşünüyorum. Eğitimde Program Dışı Etkinlikler, Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu, Öğrenme Güçlüğü, Eleştirel ve Analitik Düşünme, Eğitimde Program Geliştirme derslerinin sınıf öğretmeni adayı açısından önemli olduğunu düşünüyorum” (K₉).

“Göçmen çocuklarla ilgili kapsayıcı eğitim koymuştuk döküm programına iki dilli eğitim yapan çocukların ihtiyacını planlayarak. Entegrasyon altı yaş grubu çocuklarda çok önemli. Bu dersi, seçmeli derse dönüştürmüşler. Bu dersin zorunlu olması gerekiyordu. Türkiye bir göç ülkesi artık. Göçmen çocukların eğitimine yönelik programları göremiyoruz mevcut programlarda” (K₆).

“Bir Türkiye gerçeği olarak sınıf öğretmenlerinin de göçmen çocuklara yönelik eğitim alması gerekiyor. Uygulamaya gittiğimde bu konuda sıkıntı yaşadıklarını gözlemliyorum. Suriyeli, yabancı uyruklu çocuklar çok bulunduğumuz şehirde. Her sınıfta en az üç, dört tane görüyorum. O öğrencilere yönelik verilecek eğitimlerde öğretmenlerin bütünleştirici olması için hazırlıklı olması gerekiyor. Böyle bir dersin konulmasını doğru buluyorum” (K₃).

2018 Sınıf Öğretmenliği Zorunlu ve Seçmeli Genel Kültür Dersleri

En az eleştirilen ders grubu zorunlu ve seçmeli genel kültür dersleridir. Katılımcılar tarafından zorunlu İlkokullarda Yabancı Dil 1-2 ve Mesleki İngilizce derslerinin ve genel kültür seçmeli derslerinin programa katkı sağlayacağı, Topluma Hizmet Uygulamaları dersinin seçimlik ders olması ifade edilmiştir. Bu konuda katılımcı görüşleri;

“İlkokulda Yabancı Dil Öğretimi dersinin ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğretim programına eklenmesini olumlu buluyorum” (K₈).

“Önceki programdan aktarılan ve seçimlik bir ders olması gereken Topluma Hizmet Uygulamalarıdır (THU). THU başlangıçta iyi niyetle konulmuş ama o niyete ulaşamamış bir ders. Yapılan işler okulda ders vermek, okulu boyamak gibi. Bu ders yerine uygulama derslerine ağırlık verilebilirdi...” (K₃).

2018 öncesi programında seçmeli dersler, alan ve meslek bilgisi gruplarında yer almaktaydı. Güncellenen programda meslek bilgisi, genel kültür ve alan eğitimi olmak üzere üç seçmeli ders grubu programa konulmuştur. 2018 öncesi programında seçmeli dersler eğitim fakülteleri tarafından belirlenirken 2018 programında seçmeli dersler ya YÖK tarafından sunulmakta ya da öğretim elemanları tarafından seçmeli ders önerisi yapılabilmektedir. Seçmeli ders eleştirilerine yönelik görüşler;

“Seçmeli dersler artırılırken zorunlu olması gereken derslerin saatinden alınmış. Seçmeli dersler kendi içinde ve programda seçmeli olmayan derslerle de çıkışıyor. Seçimlik dersler %25 oranında olması gerekiyor mantığıyla hareket edilmiş. Ama uygulamaya bunun tam yansımadığını görüyoruz” (K₁).

“Seçimlik derslerin ağırlığını fazla buldum. Seçmeli dersler o kadar fazla olmuş ki bu dağılmaya neden olabilir. Genel kültür, alan seçmeli diye ayrılmasının ihtiyaç dâhilinde olmadığını düşünüyorum. Merkezîyetçi katı bir anlayış var. Madem seçimlik dersler yaptınız; her fakültenin bu seçimlik dersleri açabilmesi gerekiyor. Seçimlik bir ders için prosedür çok fazla” (K₅).

2018 Sınıf Öğretmenliği Zorunlu ve Seçmeli Alan Eğitimi Dersleri

Bu gruptaki öğretim derslerinin planlanmasında önkoşul konumundaki derslerin ya programdan kaldırılmasına ya önkoşul durumunun gözetilmemesine ya da bu derslerde uygulamanın bulunmadığına dikkat çekilmiştir. Bu konuda bir görüş;

“Derslerin nasıl verileceği, içeriğinin nasıl olduğu önemli. Ritim dersi var, uygulama saati yok. Öğretim dersi var, uygulama saati yok. Matematik dersini nasıl öğreteceğim? Okuma-yazma öğretimine giriyorum hiçbir zaman 14 haftada yetişmiyor. İkinci sınıfın ikinci dönemine gözlem-inceleme koymuştuk. Üçüncü ve dördüncü sınıfa özellikle uygulamaları koymuştuk. Bunların hepsini kaldırmışlar, dördüncü sınıfa atmışlar. Dördüncü sınıfa kadar, öğretmenlikle ilgili hiçbir okul deneyimi yok, görgüsü yok, algısı yok. Eski program bu programa göre daha iyiydi” (K₆).

Katılımcıların çoğunluğu tarafından derslerin teorik ağırlıklı olması eleştirilirken bir katılımcı tarafından karşıt noktalarda görüş yansıtılmıştır;

“İki saatlik derslere teorik demeyelim. Programda çıktılar bazında uygulama kredisi gözükmese de açıklamalar metninde yazıyor. Uygulama kredilerine bu nedenle yer verilmedi. Bu programlar hazırlanırken bir konferans yapıldı. Orada en büyük şikâyetlerden biri şu: uygulama ders saati ücreti 10 saat bağlamında geçemediğinden ders yürütücüleri o dersleri almak istemiyorlar gibi bir tartışma oldu. Dolayısıyla bu programı yaparken de şöyle bir karar alındı: uygulama kredisini yer vermeyelim. Uygulama kredisi yerine bir açıklama metni yazalım. Derslerde uygulama kredisinde yer verilmemekle birlikte dersin içeriğine göre hoca belirlensin. İki saatin yeterli olduğunu söylediler. Ben çoğu dersin kredisinin ikiye inmesi taraftarıyım. Öğretim derslerinin üç saatinin iki saatini ancak yapıyorlar. Dersimizi doğru bir şekilde yaptığımız zaman bütün derslerde uygulama yapılabilir” (K₄).

Sınıf öğretmenliğinde sanat eğitimi uzmanı olan bir katılımcının görüşü;

“Sanat eğitimi göz ardı etmelerine anlam veremiyorum. Uygurluk tarihi, sanat eğitimi, müzik dersi kaldırıldı. Müzik dersini almadan üçüncü ve dördüncü sınıfta müzik eğitimi alacak, görsel sanatlar eğitimi alacak. Görsel sanatlar eğitimi dersini benim verebilmem için altyapısında sanat eğitimi dersini önkoşul ders olarak mutlaka almış olması gerek. Bu dersi dördüncü sınıfta nasıl verebileceğimin ciddi kaygılarını taşıyorum... Sanat dersi olmazsa öğrencilerimiz kaybedecek, onların yetiştireceği binlerce öğrenci kaybedecek” (K₃).

Sanat ve kültür derslerinin programdan kaldırılmasına eleştiride bulunan katılımcılara karşıt bir görüş;

“Sanat tarihi dersi kaldırdı. Seçmeli derslerin içerisinde var genel kültür olarak” (K₄)

Sınıf öğretmenliğinin en büyük farkı küçük yaştaki çocuklara oyunlarla bilgi, beceri ve davranış kazandırmalarıdır. Alanın bu ihtiyaçlarını karşılamaya dönük derslerin kaldırılmasına yönelik eleştiriler;

“Beden eğitimi kaldırılmış oraya oyunla ilgili dersler konulmuş seçimlik derslerde. Proje ve girişimcilikle ilgili dersler var bunların yerine daha farklı dersler konulabilirdi” (K₁).

“İlkokul çağında çocuklar oyun becerisini iyi kazanmalı. Oyunu öğretmen adayı kendisi oynamalı. Kendisi oyun oynayamayan bir öğretmen, çocuklara oyun oynatamaz. Bu nedenle oyun dersleri olmalı” (K₆).

Bir önceki programdaki alan derslerinin kaldırılması ve ders saatlerinin azaltılmasına yönelik eleştirilere karşıt bir görüş;

“Sınıf öğretmenliğinde iki büyük değişiklik görüyorum. Birincisi meslek bilgisi dersleri; Eğitim Felsefesi, Eğitim Sosyolojisi dersleri zorunlu hale geldi. Bilimsel Araştırma Dersi olmakla birlikte, Eğitimde Araştırma Yöntemleri zorunlu bir ders haline geldi. Özel Eğitim, Kaynaştırma ile birleştirildi. İkincisi alan derslerinin kaldırılması oldu. Çok değişiklik yok. Türkçe Öğretimi, Türkçe Öğretimi olarak kaldı, Matematik Öğretimi, Matematik Öğretimi, Fen Öğretimi yine Fen Öğretimi olarak kaldı. Sadece, Karakter ve Değer Eğitimi dersi eklendi. Alan eğitimi derslerinde çok büyük değişiklik görmüyorum. Ama alan derslerinde azaltılmaya gidildi” (K4).

2018 programında drama dersi alan eğitimi derslerinde iki saatlik zorunlu bir ders olarak yer alırken iki saatlik ders olarak, meslek bilgisi dersleri grubunda da yer almaktadır. Programda en çok eleştiri alan derslerden biri dramadır. Katılımcılar genel olarak drama ve oyun derslerinin gerekliliğine inandıklarını, dramanın bir yöntem olduğunu ve bir önceki programda dört saat olmasına ve dersi verecek alan uzmanı eksikliğini yansıtmışlardır;

“Drama yaratıcı düşünmeyi tetikliyor. Bir öğretmen dersini sadece drama ile yürütemez. Drama yöntemlerden biridir. Türkiye’de çok fazla popüler oldu diye düşünüyorum. Herşey drama’ya bağlanıyor. Bir öğretmen sınıfta altı şapkalı düşünmeyi, münazarayı, beyin fırtınasını da uygulayabilmeli. Drama, Hayat Bilgisi Öğretimi, Fen Bilgisi Öğretimi, Türkçe öğretimi derslerine entegre edilmelidir. Drama dersini veren kişilerin yeterliliği tartışılır...” (K9).

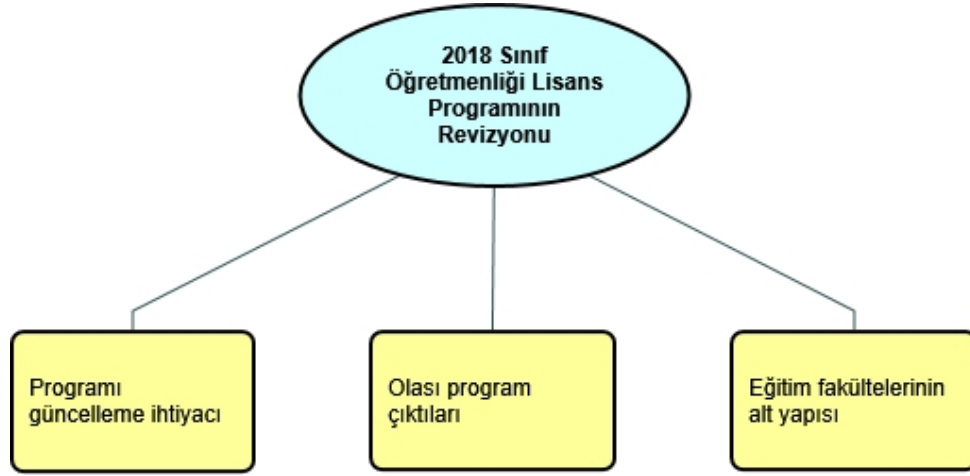
Drama dersinin zorunlu ve seçmeli bir ders olarak programda yer verilmesine yönelik bir görüş;

“Drama bir teknik ama başlı başına bir ders koyuyorsunuz. Drama, iki kredilik zorunlu ders ve seçmeli var. Seçmeli olmalı. Drama benim kullandığım tekniklerden herhangi birisi. Başlı başına bu kadar kredi ve ders saati vermenin bir gereği yok” (K2).

2018 Sınıf Öğretmenliği Lisans Programının Revizyonu

Önceki programda mesleki değerlerin hizmet öncesi dönemde kazandırılması başlıca hedef olmasına rağmen bu hedefin yeterince tutturulamadığı alan yazındaki çalışmaların sonuçlarında ortaya konulmuştur. Bu programdaki sorunların giderilerek çağın ihtiyaçlarına yönelik sınıf öğretmeni yetiştirmeyi hedefleyen 2018 sınıf öğretmenliği programının alanın değerlerini taşımadığı ve mesleki değerleri kazandırma yeterliği araştırmanın katılımcıları tarafından sorgulanmaktadır. 2018 programının mesleki değerleri öğretmen adaylarına kazandırmada yeterliği ancak süreç uygulamasında değerlendirilebilecektir. Bu bağlamda sınıf öğretmenliği lisans programlarının mesleki değerleri kazandırmada ne derece etkili olabileceğinin belirlenmesi önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 3’de görüldüğü gibi 2018 sınıf öğretmenliği lisans programının revizyonunda üç alt temayla ulaşılmıştır. 2018 sınıf öğretmenliği lisans programının revizyonu teması 1) Programı güncelleme ihtiyacı, 2) Olası program çıktıları ve 3) Eğitim fakültelerinin alt yapısı alt temalarından oluşmaktadır.

Şekil 3.**2018 Sınıf Öğretmenliği Lisans Programının Revizyonu****Programı Güncelleme İhtiyacı**

Eğitim fakültelerinin geleceğin nesillerini yetiştirecek öğretmen adaylarına yön vermesi bağlamında zamana ve değişen ihtiyaçlara göre bazı derslerin güncellenmesi, yeni derslerin eklenmesi ve uygulamaya dönük öğretmen yetiştirmeyi bir politika olarak hedef belirleme konusunda katılımcıların görüş birliğiyle sınıf öğretmenliği lisans programının revizyon ihtiyacı vurgulanmıştır. Politika yapıcıların 21. yüzyıl Bologna eğitim politikası bağlamında dünya standartlarını yakalamada yer alma vizyonu güncellenmenin kaynağı olmuştur. Bu konuda bir katılımcı görüşü;

“Çok şiddetli revizasyona ihtiyacı olduğunu düşünüyordum bir önceki programın. İleri matematik, ileri fizik, ileri kimya öğretmenlik hayatı boyunca hiç kullanmayacağı bilgi ile yüklüyoruz. Mezun ettiğimizde hayata tam anlamıyla hazır bir öğretmen adayımız olmuyor” (K₂).

Bu görüşü destekleyen başka bir katılımcı görüşü;

“Ders sayılarının ve saatlerinin azaltılması bazında bir güncellemeye ihtiyaç vardı” (K₉).

2006 programından kaynaklanan sorunların giderilmesi ve ortak bir öğretmen yetiştirme anlayışının ortaya konulması için güncelleme ihtiyacının bulunmasına yönelik bir katılımcı görüşü;

“Bir önceki programda 180 kredi ile de mezun olan da vardı, 144 kredi ile de mezun olan da vardı. Programlar arasındaki çok büyük farklılıklar giderilmiş durumda. Öğretmenlik meslek bilgisi bağlamında ortak bir anlayış sergilenmeye çalışılmış” (K₅).

Olası Program Çıktıları

Revizyonu yapılan programın, nitelikli öğretmen yetiştirmede üniversiteye ve Türkiye'ye katkı sağlaması beklenir. Öğretmeni yetiştirme, öğretmen eğitimcisi ve program işidir. Bilgi çağının öğretmeni, 21. yüzyılın becerilerini hem kendisi kullanarak hem de sınıfındaki öğrencilerine bu becerileri kazandırarak sınıfında fark yaratabilmelidir. Bu nedenle programlar, sınıf öğretmenlerine 21. yüzyılın becerilerini kazandırabilecek şekilde tasarlanmalıdır. 2018 revizyon programının çıktılarının niteliğine yönelik iki görüş;

“Programın sınıf öğretmenlerinin sahip olacakları mesleki değerleri kazandıracağını düşünmüyorum. Genel anlamda hoca ve öğrenci niteliğine baktığımızda 21. yüzyıldan çok uzağımız benim görüşüm. Akademisyen sınıfı ve öğretmen adayı profilinde sorun var” (K₁).

“Bu programı; bilgi düzeyinde, beceri düzeyinde, tutum ve değer düzeyinde kazanması gerekenler diye sınıflarsak bu sınıflara baktığımız zaman bilgili ama beceriksiz öğretmen yetiştirme yolu var. Modeli demiyorum. Derslerin hepsini kur tanımına uygun kazandırırız bilgili ama beceriksiz öğretmenler yetiştireceğiz. Bizim öğretmenlerimiz ulusal ve uluslararası ölçeklerde hangi bilgi, beceri ve değerlere sahip olacak bunu bilmiyoruz. Öğretmenlik mesleğinin anlayışıyla ilgili, sınıf öğretmenliğinin pedagojisi ile ilgili hiçbir şey yok. Bunları ilgili kurların içeriklerine yazmıştık, göremedik. Bu sınıf öğretmenidir, branş öğretmeni değildir” (K₆).

Sınıf öğretmeni eğitimleri çocukların yaratıcı düşünme, problem çözme becerilerini destekleyebilmelidir. 21. yüzyılın becerileriyle donanık nesillerin yetiştirilebilmesi için sınıf öğretmeni eğitimlerinin çok yönlü olması oldukça önemlidir. Öğretmenlerin didaktik öğretmeden yeni nesil öğretme tekniklerine yöneltilerek eğitimlerin okulun dışına da çıkma gerekliliği bulunmaktadır. Öğretmen adaylarının problem çözme becerileri, eleştirel düşünme eğitimleriyle donatılması önemlidir. Bu bağlamda kuram ve uygulamanın önemine yönelik bir görüş;

“Sınıf öğretmenliğinde, meslek bilgisi daha ağır, alan bilgisi biraz daha azdır. Sosyal bilimler, fen bilimleri dengesinin çok sağlanmadığını, eski programın daha iyi olduğunu düşünüyorum. Bu programda bir denge sağlanmaya çalışılmış ama uygulanmaya bakmak gerekiyor. Kuram ve uygulama arasındaki denge nasıl olacak bu ancak süreçte görülebilecek” (K₅).

“Bu programla hiçbir şekilde geleceğin sınıf öğretmenleri yetiştirilmez. Öğretmenlik programları öğretmen yetiştirme pedagojisine uygun değildir. Meslek değerleri, dersle değil yaşantı ile olur. Üniversite öğrencisine bunları kazandırmak çok zor. Etik değerler eğitimi dersleri kavramsal düzeyde birbirini tekrar eden ezbere dersler” (K₆).

21. yüzyılın değişen problemlerine yönelik bilgi çağının çocuklarının güncellenen programla yetişmesinin çok zor olduğuna katılımcıların çoğunluğu tarafından eleştiriler getirilirken bu programla iyi öğretmen yetiştirilebileceğine yönelik bir görüş;

“Bu sadece program. Derse giren hoca içeriği ve etkinlikleri doğru bir şekilde yaparsa iyi öğretmen yetişir. Dünyanın en iyi programını getirsen de öğretim üyesi bunu doğru uygulayamazsa yine yetişmeyecek. Programa baktığımız zaman öğretmen yetiştirecek duruyor. İş, uygulamada bitiyor. Eğitim fakülteleri, uygulamada yetiştirebilir mi? Bu anlamda güvenim yok” (K₄).

Eğitim Fakültelerinin Alt Yapısı

Toplum liderlerinin, gelecek nesillerden çok farklı beceriler talep etmeleri bağlamında bu nesillerin temel eğitimde yetişmesini sağlayacak ve yön verecek sınıf öğretmenlerinin de bu bilgi ve becerilerle donanık yetişebilmesi için eğitim fakültelerinin alt yapılarının bulunması gerekliliği vardır. Alanda uzman eksikliğine yönelik bir görüş;

“Çocuğun gelişiminde ve kendini ifadesinde sanat eğitimi önemlidir. Bir program yapılırken gerekçeler, uzmanı yok olmamalı. Çözüm, eksikliklerinin giderilmesidir. Sanat eğitimi hocamız yok diyerek sanat eğitimi dersini kaldırmak çözüm değildir. Çözüm, üniversitelere sanat eğitimcisi yetiştirmektir” (K₃).

“Sanat dersini, değer alanındaki dersleri kimin vereceği önemli? Programa dersler yerleştirirken, bu derslerin hangi uzmanlar tarafından verileceği de belirlenmelidir. Pek

çok seçmeli dersin uzmanı yok. Seçmeli derslerin program çıktıları açısından standart sağlayacağını düşünmüyorum” (K₅).

Eğitim Sosyolojisi, Eğitim Felsefesi derslerinin nasıl verildiğinin önemli olduğu ve derslerin programa konulurken üniversitelerin altyapısına bakılması gerektiğine yönelik bir görüş;

“Bu dersleri koyuyoruz ama eğitim felsefesi, eğitim sosyolojisi konusunda akademisyen yetiştiremiyoruz. Bu dersleri verebilecek eğitim fakültelerinde hocalarımız yok. Bu dersler hakkıyla verilmediği için öğrenciler sıkılabiliyor, bağlantı kurmada zorlanıyorlar...” (K₁).

Sınıf öğretmenlerinin ve geleceğin öğretmenlerinin değerlerinden biri sanatı ve teknolojiyi kullanabilen, eğlenceli ders ortamı oluşturarak ders işleyebilmedir. Sınıf öğretmenlerinin bu kazanımlara sahip olabilmesi için hizmet öncesinde bu dersleri içselleştirebilmesi önemlidir. Bir uzman görüşü;

“Sınıf öğretmenin sanat okuryazarlığının, görsel okuryazarlığının olması lazım. Sanat güzeli yakalamaya çalışmaktır. Güzeli ve güzeli yakalama alışkanlığını kazandırdığınız bir çocuk davranışta da güzeli arar hale gelir. Güzeli insan olmanın yollarından biri sanat eğitimidir. Sanat eğitiminde farklı bakış açılarının zenginliğini, güzelliğini çocuklara gösterme şansı yakalıyoruz. Siz sanat eğitimi kaldırılırsa insan değil makine, robot yetiştirirsiniz. Bu, sanat değerlerinden uzaklaştıran bir program olacak.” (K₃).

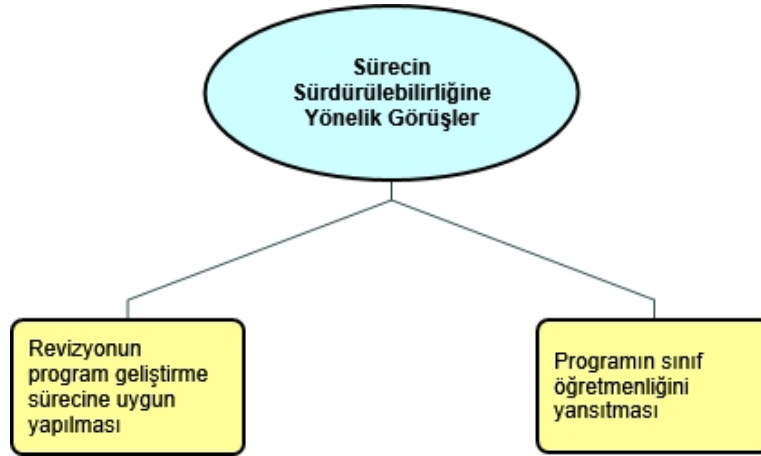
Güncellenen sınıf öğretmenliği programındaki uzman eksikliği eleştirilerine karşıt bir katılımcı görüşü;

“Dersler değil de bu dersleri verecek uzman konusuna geldiğimiz zaman bazı üniversitelerin matematik öğretimi, fen öğretimini kimin vereceği de tartışılıyor. Sınıf öğretmenliğinde Oyun ve Fizik Öğretimi çalışan yok. Sınıf öğretmenliğinde çok temel alanlar çalışılıyor. İlk-Okuma Yazma Öğretimi çalışan var, Hayat Bilgisi çalışan var biraz da Fen Bilgisi çalışan var. Matematik çalışan da çok az. İlkokulda Müzik Öğretimi, Yabancı Dil Öğretimi bile çalışan yok” (K₄).

Sürecin Sürdürülebilirliğine Yönelik Görüşler

Eğitim programları, bir ülkenin gelecekte nasıl bir iş gücüne sahip olacağını ortaya koyar. Bu nedenle eğitim programlarının geliştirilmesi bilimsel bir araştırma sürecine dayanan bir ekip işidir. 21. yüzyılın beklenmedik problemleriyle baş edebilecek bireylerin yetişebilmesini sağlayacak programların güncellenmesi toplumsal değerler, eğitimin küresel amaçları ve devlet politikalarına dayandırılarak yürütülür. Katılımcıların, nitelikli öğretmen yetiştirmede Türkiye’de sınıf öğretmenliği lisans programının revizyon çalışmalarının amacına ulaşmasına ilişkin önerileri revizyonun program geliştirme sürecine uygun yapılması ve programın sınıf öğretmenliğinin doğasını yansıtmasıdır.

Şekil 4’de görüldüğü gibi sürecin sürdürülebilirliğine yönelik görüşlerde iki alt temayla ulaşılmıştır. Sürecin sürdürülebilirliğine yönelik görüşler teması 1) revizyonun program geliştirme sürecine uygun yapılması, 2) programın sınıf öğretmenliğini yansıtması alt temalarından oluşmaktadır.

Şekil 4*Sürecin Sürdürülebilirliğine Yönelik Görüşler***Revizyonun Program Geliştirme Sürecine Uygun Yapılması**

“Merkez ve taşra üniversiteleri, akademisyenler, mezunlarımız katılmalı program geliştirme çalışmalarına. Programlar hazırlanırken dünyadaki ve Türkiye’deki gelişmelere bakılmalı. Uzmanlık alanında dengeli bir dağılımla, bölge üniversitelerin katılımıyla olmalı. Bir felsefeye, ihtiyaca, araştırmaya dayanmalı. Bütün paydaşlara sorularak, bir çalışmanın sonucunda araştırma verileri, kanıtlar, uzmanlar, uygulamacıların bir araya geldiği bir program geliştirme çalışması olmalı. Merkezden bu dersler olacak, biz böyle istiyoruz gibi bir yönlendirme yerine programa esneklik tanınarak program güçlendirilmeli. Revize program bir program geliştirme modeline dayanmalı” (K₁).

Program geliştirme sürecinde iyi bir programın özelliklerinden biri de esnekliktir. Bir programda neyin ana hatlarıyla verilmesi neyin ayrıntılarıyla aktarılmasının belirleyicisi, programın uygulayıcısıdır. Program uygulayıcıları bu ilke dahilinde eğitimin verildiği ortama göre ayrıntıları düzenleyebilirler.

“Programı değiştirdiğinizde, yetiştirdiğiniz öğrenci modeli değişmiyor. Bu nedenle kusur sadece programda değil. En güçlü program bile programınızı uygulayacağınız akademisyeniniz kadar güçlüdür. 21. yüzyılın öğretmenlerini yetiştirecek programın bilimselliğe dayalı program geliştirme sürecine uygun gerçekleştirilmesine şiddetle ihtiyaç var” (K₂).

Programın Sınıf Öğretmenliğini Yansıtması

Revizyonu yapılan programların; programdaki bilgi kalabalıklığını azaltılması, konuları daha eğlenceli hale getirilmesi, alan bilgisi, genel kültür ve genel yetenek dersleri arasındaki dengeyi sağlaması, akademik ve mesleki konular arasında dengeyi sağlaması, hizmet sonrası ihtiyaç duyacakları becerileri kazandırması beklenir. Bu konuda bir görüş;

“Bir sınıf öğretmeni çocuk edebiyatı, sanat eğitimi, güzel yazı teknikleri, uygarlık tarihi konularında bilgi sahibi olmalıdır. 2018 programının sınıf öğretmenliğinin doğasına uymadığını düşünüyorum. Var olan yapının eksik olan yönleri revize edilseydi güncelleme anlamında daha uygun bir çalışma olurdu. Çocuklar için öğrenmeyi eğlenceli hale getirerek çocuğun doğasını tanıyacak uygulamaya dayalı içerikler, dersler konularak program güçlendirilmeli” (K₂).

Güncellenen programın ilkökul çocuklarının ihtiyacını karşılaması için yapılan bir öneri;

“Acil olarak ne yapılırsa yapılsın ama uygulamaların sayısı arttırılsın. Önkoşul dersler, yeniden düzenlensin. Öğretim dersleri daha sonraya alınsın. Seçmeli derslerin güçlü yanlarını ortaya çıkarılacak esnekliğin sağlanması, sanat ve oyun derslerinin acilen yeniden programa konulması. İnsani duygulara gem verecek derslerin olması gerekiyor programda. Birleştirilmiş sınıflar dersi eklenmeli ve günümüz ilkökul çocuklarının ihtiyaçlarına göre içeriğin yeniden düzenlenmesi...” (K₃).

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmada, alanda çalışan akademisyenlerin görüşlerine dayalı olarak 2018 sınıf öğretmenliği lisans programı revizyon sürecine ilişkin sorunlar ve öneriler ortaya konulmaya çalışılmıştır. Alan yazında, 2018 sınıf öğretmenliği lisans programı revizyonunun incelendiği çalışmalara ulaşılamamıştır. Bu nedenle alan yazında benzer araştırma sonuçları, araştırmanın tartışma kısmına katkı sağlamak amacıyla kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçların Türkiye açısından irdelenerek tartışılmasının alana katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Araştırmanın sonuçları, 2018 öncesi sınıf öğretmenliği lisans programının revizyon ihtiyacı bulunduğunu ortaya koymaktadır. 2018 sınıf öğretmenliği lisans programının revizyon çalışmalarında aşamalılık ilişkisine yer verilmemesi, sürecin merkezden yapılması, paydaş görüşlerinin programa yansımaması bağlamında revizyonun program geliştirme sürecine uygun yapılmadığı söylenebilir. 2018 öncesi sınıf öğretmenliği lisans programındaki derslerin kuram ve uygulamalarının dengelenmesinde güncellenme ihtiyacının olduğu araştırmalarla ortaya konulmuştur (Abalı-Öztürk ve Şahin, 2018; Kamışlı, 2019; Kamışlı ve diğerleri, 2020; Kara ve diğerleri, 2018; Kılıç-Özmen, 2019; Öner ve Karadağ-Yılmaz, 2019; Sağdıç, 2018; Sağdıç, 2020; Stepler-Aykaç, 2019; Turan, 2018; Ulubey, 2018; Ulubey ve Başaran, 2019; Yaman ve Demir, 2019; Yurdakal, 2018).

Araştırmanın sonuçları, komisyonlarda ve çalıştaylarda uzmanlar tarafından yapılan çalışmaların ve paydaş görüşlerinin programa yansımadığını ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar, revizyonun program geliştirme sürecine uygun yapılmadığını göstermektedir. Bu bağlamda Ulubey ve Başaran'ın (2019) araştırmasında program geliştirme sürecindeki güncelleme komisyonlarındaki uzman görüşlerinin dikkate alınmadığı, alınan kararların görüş birliğine dayanmadığı ve bilgilendirme yapılmadan bu kararların değiştirildiği sonucuna yer verilmiştir. Altunova ve Aslan (2019) tarafından yapılan araştırmada, revize edilen 2018 sınıf öğretmenliği programının masa üstünde hazırlanan bir program izlenimi verdiği ortaya konulmaktadır.

Araştırmanın sonuçları, sürecin merkezden yönetildiğini ortaya koymaktadır. Bu merkezî yapılanma bağlamında altyapı sorunlarının yaşanabileceğine, Türkiye genelinde standart bir öğretmen niteliği ortaya konulmaya çalışılmasına karşın bir önceki programın revizyon programdan uygulama bakımından daha iyi olduğunu göstermektedir. Ulubey ve Başaran'ın (2019) araştırmasında, merkezî program yapılanmasının özgün öğretmen yetiştirme modellerinin oluşturulmasını engelleyerek akademik özerkliğine aykırı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 2018 yılı itibariyle Türkiye'de Eğitim Fakülteleri, YÖK tarafından merkezi olarak hazırlanan programları uygulamaktadır. Akademik özerklik, üniversitelerin kendi altyapılarına göre programlarını ve ders içeriklerine karar verebilmesini sağlar (Örnek-Büken, 2006).

Araştırmanın sonuçları, programda aşamalılık ilişkisine yer verilmediğini ortaya koymaktadır. Revizyon programa göre bir öğretmen adayı temel öğretim derslerini almadan Drama, Türkçe Öğretimi ve İlkokuma Yazma Öğretimi derslerini alabilmekte ve sınıf yönetimi, öğretim ilke ve yöntemleri, ölçme derslerini almadan da öğretmenlik uygulaması derslerini alabilmektedir. Susar-Kırmızı ve Yurdakal (2020) tarafından yapılan araştırmada, revizyon 2018 sınıf öğretmenliği lisans programında aşamalılık ilişkisinin bulunmadığı ortaya konulmuştur.

Araştırmanın sonuçları, teorisi ve uygulaması bulunan derslerin programdan çıkarılan dersler olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırmanın en dikkat çeken sonuçlarından biri Okul Deneyimi dersinin programdan kaldırılmasının gerekçesi olarak aynı anda uygulama derslerini MEB'nin hem bütçe olarak hem de sınıflar ve okullar bazında kapasitesinin yetersiz olduğunun belirtilmesidir. Alan yazında yapılan araştırmalarda 2018 sınıf öğretmenliği lisans programından çıkarılan derslere eleştiriler yöneltilmiştir (Altunova ve Aslan, 2019; Kamışlı, 2019; Susar-Kırmızı ve Yurdakal, 2020; Yurdakal, 2018). Bu araştırmalarda Okul Deneyimi dersinin programdan çıkarılması durumuna karşın Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinin yetersiz olduğu ve öğretmenlik uygulaması derslerinin, ders saatlerinin artırılarak son bir yılın tamamen uygulamaya ayrılması gerekliliği ortaya konulmaktadır. Bu bağlamda alan yazında öğretmenlik uygulaması dersinin daha uzun süreye yayılması gerekliliği araştırmalarla ortaya konulmuştur (Akpınar ve diğerleri, 2012; Aslan ve Sağlam, 2018; Demircan, 2007; Kılınç ve Gödek-Altuk, 2010; Öner ve Karadağ-Yılmaz, 2019; Özay-Köse, 2014).

Önceki programda zorunlu bir ders olan Beden Eğitimi ve Spor Kültürü ile Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi derslerinin programdan çıkarılarak (bu derslerin yerine Oyun ve Fiziki Etkinlikler öğretimi dersinin getirilmesi) çocuk aktivitelerine yönelik derslerin azaltılması 2018 YÖK güncelleme gerekçeleriyle ve çocuğun doğasına yönelik öğretimlerin verilmesi pedagojisine aykırı bir uygulamadır. Vazou ve Skrade (2017) tarafından yapılan araştırmada beden ve hareket eğitimlerinin, çocukların gelişimleri üzerindeki pozitif etkileri ortaya konulmuştur. Sevimli-Celik (2020) tarafından yapılan araştırmada öğretmen adaylarının kuram ve uygulamaya yönelik beden ve hareket eğitimi almalarının önemi tespit edilmiştir. Kamışlı ve diğerleri (2020) tarafından yapılan araştırmada ise sınıf öğretmenliği programında beden ve hareket eğitimlerine yönelik derslere yer verilmemesi eksiklik olarak değerlendirilmiştir. Bu bağlamda revizyon 2018 sınıf öğretmenliği programında, öğretmenlerin çocukları yakından tanıyarak çocukların oyun, sanat ve fiziksel aktivitelerle öğrenme coşkularını karşılayabilecekleri derslerin göz ardı edildiği söylenebilir.

Konuyla ilgili alan yazında yapılan çalışmalarda ve YÖK'ün (2018) program güncelleme gerekçelerinde öğretmenlik mesleğinin uygulamaya dayalı olmasına ve uygulamaların artırılması sonuçlarına yer verilirken revizyon 2018 programında uygulamaya dayalı olan derslerin kaldırılması ileride öğretmenlerin hizmetiçindeki niteliklerinde farklı sorunlara yol açabilir. Okul Deneyimi dersinin programdan kaldırılmasına yönelik eleştiriler alan yazında yapılan araştırmalarda yer almaktadır (Altunova ve Aslan, 2019; Dönmez-Yapucuoğlu ve Gündoğdu, 2020; Kamışlı, 2019; Susar-Kırmızı ve Yurdakal, 2020; Yurdakal, 2018). Okul Deneyimi dersinin kaldırılma gerekçeleri; üniversitedeki ders sorumlularının gözlem saatiyle programlarının çakışması, yapılan gözlemlerin tümüne ücret ödenmemesi, MEB tarafından okul ve sınıf sayılarının yetersizliği ve bütçe kısıtlamalarında sorunlar yaşanması gerekçe olarak gösterilmiştir (Aslan ve Sağlam, 2018; MEB, 2018). Yaşanan bu sorunlar bağlamında

çözüm bu uygulama derslerinin programdan kaldırılması değil bu derslerin en etkili şekilde nasıl verilebileceği üzerine olmalıdır.

2018 programında, çıkarılan derslerden biri de Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim dersidir. Bu ders yeni programda İlkokulda Alternatif Eğitim Uygulamaları başlığında seçmeli ders olarak yer almıştır. Bu dersin içeriğinde birleştirilmiş sınıflara ilişkin bilgilere de yer verilmiştir. Araştırma sonuçları bu dersin kaldırılmayıp güncellenerek devam etmesi gerekliliği ortaya koymaktadır. Bu gereklilik de dünyada kırsal eğitim altında yapılan derslerin gerekliliğine dayandırılmaktadır. Araştırma sonuçları, çalıştayda yer alan katılımcılar tarafından bu dersin, zorunlu dersler grubuna konulmasına rağmen seçmeli grubunda ve şemsiye kavram altında birleştirilmiş sınıflar dersinin içeriğinde özel okullardan BİLSEM'lere kadar yer verildiğini, MEB tarafından dört yıl sonra tekli eğitime geçileceği gerekçesiyle bu dersin, ders grubunun değiştirildiği ortaya koymaktadır. Altunova ve Aslan (2019) tarafından yapılan araştırmada, Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim dersinin seçmeli ders grubuna alınmasına akademisyenler tarafından yapılan eleştiriler ortaya konulmuştur. Yurdakal (2018) tarafından, ilk atanan sınıf öğretmenlerinin kırsal bölgelerde görev yapmaları nedeniyle öğretmenlerin karşılaştıkları bir Türkiye gerçeği olan birleştirilmiş sınıflarda öğretim dersinin önemine dikkat çekilmiştir.

Araştırma sonuçları ilkokul çocuklarının ihtiyacı olan sanat dersleri müzik, sanat eğitimi ve güzel yazı teknikleri derslerinin güncellenen programda kaldırılması eleştirilerini ortaya koymaktadır. Değer eğitiminin bir boyutu sanat eğitimidir. Bir çocuğun duyu algılarının gelişmeye başladığı ilkokul döneminde sanat, çocuğun kendini ifade edebildiği ikinci bir dildir. Sınıf öğretmenliği programında bu derslere yer verilmemesi nedeniyle sınıf öğretmenleri çocukların eğitiminde süreç içerisinde olumsuzluklar yaşayabilirler. Altunova ve Aslan (2019) ve Yurdakal (2018) tarafından bir ilkokul çocuğu için bu kadar önemli olan sanat derslerinin kaldırılmasının ve sanat derslerinden biri olan çocuk edebiyatı dersinin de seçmeli dersler grubuna alınması dikkat çekici bir değişiklik olarak ortaya konulmuştur.

Araştırmanın sonuçları, meslek bilgisi ders grubunda revizyon programa yeni eklenen Eğitim Sosyolojisi ve Eğitim Felsefesi derslerinin zorunlu ders grubuna eklenmesinde katılımcıların görüş birliğinde olduklarını ortaya koymaktadır. Araştırmanın bu sonucu Altunova ve Aslan (2019), Dönmez-Yapucuoğlu ve Gündoğdu (2020), Ulubey ve Başaran (2019) ve Yurdakal (2018) tarafından yapılan araştırmalarla desteklenmektedir. Eğitim Felsefesi ve Eğitim Sosyoloji derslerinin öğretmen eğitimi programlarında yer alması sınıfın sosyolojik yapısını tanıyarak mesleğinin ilk yıllarında karşılaşılabilecekleri sorunların ve etik ikilemlerin çözümünü destekleyebilir. Meslek bilgisi derslerinden Öğretim İlke ve Yöntemleri dersinin, ders saatinin azaltılması, Türk Eğitim Tarihi dersi varken seçmeli Eğitim Tarihi Zorunlu Alan Eğitimi ders kategorisinde Türk Tarihi ve Kültürü dersinin konulması alan derslerinde önemli değişikliklerden birisidir. 2+2 kuramsal ve uygulamalı bir ders olan Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersi revizyon programda Öğretim Teknolojileri dersi adı altında yenilenerek uygulama saatleri kaldırılan bir derstir.

Araştırmanın sonuçları, programa eklenen derslerin değer eğitimi ağırlıklı olduğunu ortaya koymaktadır. Eğitimde Ahlâk ve Etik dersi, meslek bilgisi ders grubunda zorunlu ders, Karakter ve Değer Eğitimi dersi de alan eğitiminde zorunlu ders grubunda olup bu iki dersin içeriğinin örtüştüğü ve içerikte tekrarların olduğu yansıtılmıştır. Sınıf öğretmenliğinde; Eğitimde Ahlak ve Etik, Karakter ve Değer Eğitimi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Sosyal Bilgiler derslerinde değerler eğitimi verilmektedir. Sınıf öğretmenliğinin disiplinlerarası bir alan olması nedeniyle konuyla ilgili derslerde değerler eğitimine yer verilmesi nedeniyle aynı başlık altında farklı derslere değil mesleki değer kazandırmaya yönelik Öğretmenlik Meslek Etiği gibi bir

dersin konulmasına daha çok ihtiyaç duyulduğu vurgulanmıştır. Öner ve Yılmaz-Karadağ (2019) tarafından yapılan araştırmada, değerler eğitimi gibi popüler konu merkezli dersler yerine evrensel konu merkezli derslere ihtiyaç duyulduğu ortaya konulmuştur.

Meslek bilgisi seçmeli ders içeriklerine bakıldığında bir sınıf öğretmenin alması gereken dersler olduğu görülmektedir. Bu seçmeli dersler, özellikle öğretmen adaylarının bireysel gelişimi açısından gerekli ve sınıf öğretmenliğinin olmazsa olmaz dersleri olarak nitelendirilmiştir. Seçmeli derslerin ikinci sınıftan başlayarak verilmesi ve alternatif açısından zengin olması olumlu karşılanmıştır. Schejbal (2017) tarafından, öğretmenlerin kişisel ve mesleki yaşamlarında etkin iletişim, kültürel duyarlılık, etik ve estetik değerler, bilgi ve teknoloji okuryazarlığı ve nicel okuryazarlık gibi temel bilişsel becerileri uygulayabilmelerinin önemine dikkat çekilmiştir. Yaman ve Demir (2019) tarafından yapılan araştırmada, sınıf öğretmenliğine teknopedagojik yeterliklerin kazandırılmasında verilen derslerin, içeriği ve kredi sayıları yetersiz bulunarak bunların artırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın sonuçları, genel kültür derslerinin merkezi olarak belirlenmesinin yanlış bir uygulama olduğunu göstermektedir. Araştırmanın bu sonucuna karşın YÖK (2018) tarafından öğretmen yetiştirme programlarında genel kültür derslerinin en fazla ihmal edilen ders grubu olduğu vurgulanmıştır. Alan yazındaki araştırmalarda öğretmen adaylarının genel kültür bakımından kendilerini yetersiz gördükleri ortaya konulmuştur (Kamışlı ve diğerleri, 2020; Karamustafaoğlu ve Yalnız, 2016). Zorunlu genel kültür derslerinden Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 1-2, Yabancı Dil 1-2, Türk Dili 1-2 dersleri temel eğitimden itibaren tüm öğretim kademelerinde görülen ve tekrar eden derslerdir. Arslan (2005) tarafından yapılan araştırmada, genel kültür derslerinin öğrencilerin ilgisini çekmediği ve derslerin zorunlu ders grubunda olması nedeniyle alındığı ortaya konulmuştur. Bu bağlamda zorunlu ve seçmeli genel kültür derslerinin niteliğinin artırılması için gerekli düzenlemelerin yapılması önemlidir (Sağdıç, 2020). Öğretmen eğitiminde genel kültür dersleri de meslek bilgisi ve alan eğitimi dersleri kadar önem taşımaktadır.

Araştırmanın sonuçları, zorunlu ve seçmeli alan eğitimi derslerinde sorunlar yaşandığını ortaya koymaktadır. Bu sorunlar bazı derslerin uygulama saatlerinin kaldırılması, aşamalılık ve önkoşul ilişkisinin göz önünde bulundurulmamasıdır. Bu dersler ise sınıf öğretmenliğinin temel dersleridir. Bologna sürecine uyum sağlamak için uygulamaya dönük ders sayılarının azaltılması ya da uygulama saatlerinin kaldırılması doğru bir uygulama değildir. Öğretmen eğitiminde ön planda olan ülkelerde uygulama saatleri yoğunluktadır. Yaman (2018) tarafından yapılan araştırmada 2006 programındaki uygulamalı derslerin güncellenen programda teoriye dönüştürülmesinin ileride sorunlara yol açabileceği belirtilmiştir. Bu bağlamda konu alanına yönelik uygulamalı derslerin artırılması, mesleki değerleri kazandırmaya yönelik seçmeli derslerin artırılması bulguları ilgili alan yazındaki araştırmalarla desteklenmektedir (Akdoğan ve Uşun; 2017; Altunova ve Aslan, 2019; Çelik, 2020; Çoban, 2011; Dönmez-Yapucuoğlu ve Gündoğdu, 2020; Duran ve diğerleri, 2011; Eret, 2013; Sever ve diğerleri, 2016; Şahin ve Kartal, 2013).

Araştırmanın sonuçları, meslek bilgisi, genel kültür ve alan eğitimindeki zorunlu ders grubunda yer alan bazı derslerin aynı ders başlığında seçmeli ders grubunda yer aldığını, bu derslerin içeriklerinin örtüştüğünü ve içerikte tekrarların ve yetersizliklerin bulunduğunu ortaya koymaktadır. Revizyon programın mesleki değerleri kazandırma yeterliği taşımadığı da vurgulanmıştır. Araştırmanın sonuçlarında ortaya konulan tespitler bağlamında revizyon programın nitelikli öğretmen yetiştirmede yetersiz kaldığı, üniversiteye ve Türkiye'ye katkılarında sorunlar yaşanabileceği söylenebilir. Ulubey ve Başaran (2019) ve Stepler ve

Aytaç'ın (2019) araştırmalarında uygulama derslerinin programdan kaldırılması nedeniyle revizyon 2018 programının nitelikli öğretmen yetiştirmeden uzak olduğuna dikkat çekilmiştir. Ergünay ve Adıgüzel (2019) tarafından yapılan araştırmada öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitiminde meslek ve alan bilgilerindeki eksiklikler ortaya konulmuştur. Barber ve Mourshed (2007) tarafından nitelikli öğretmen eğitiminde önde olan ülkelerin eğitim felsefesinin nitelikli öğretmen yetiştirme olduğu tespit edilmiştir. Bir öğretmenin hizmet öncesinde aldığı öğretmen eğitimi, öğretmen performans niteliğinin belirleyicilerinden biridir (Menon, 2007). Bundan dolayı öğretmen eğitimi programlarının 21. yüzyıl becerilerine yönelik olacak şekilde revize edilmesi bir gerekliliktir. Öğretmen yetiştirmede hizmet öncesi eğitim programları yoluyla mesleki değerleri kazandırmanın daha işlevsel bir strateji olduğu söylenebilir.

Araştırmanın sonuçları göz önünde bulundurulduğunda günümüzün sınıf öğretmenlerinin çok yönlü yetişmesi kadar çok kültürlü yetişmesine de ihtiyaç bulunmaktadır. Dünyada yaşanan savaşlar ve sorunlar nedeniyle Türkiye bir göç ülkesi olarak cazibe konumundadır. Bu bağlamda göçmen çocuklarla ilgili kapsayıcı eğitimlerin planlanarak hizmet öncesinde çok kültürlü derslerin programda bulunmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Akar-Vural ve diğerleri (2018) tarafından yapılan bir araştırmada öğretmenlerin hizmet öncesinde göçmen çocukların eğitimine yönelik eğitim almadıkları ortaya konulmuştur. Sağdıç (2020) tarafından yapılan araştırmada, öğretmen adaylarının hizmet öncesinde çok kültürlü eğitim almamaları nedeniyle uygulamada çok kültürlü sınıf ortamıyla karşılaştıklarında sorunlar yaşayabildikleri tespit edilmiştir. Bu bağlamda çok kültürlü eğitime yönelik dersler, öğretmenlerin hizmet öncesinde mesleki gelişimlerinde önemli bir rol oynayabilir (Arsal, 2019; Ersoy, 2013; Miller ve Mikulec, 2014; Sassi ve diğerleri, 2012). Alan yazındaki bu araştırma sonuçları bağlamında göçmen çocukların eğitimi, çok kültürlü ve kapsayıcı eğitim gibi derslerin güncellenen program kataloglarında zorunlu ders grubunda yer alması önerilebilir. 21. yüzyıl üniversitelerinden çok yönlü, çok kültürlü, sorumlu ve katılımcı bireyler yetiştirmesi beklenmesi (Thompson ve diğerleri, 2015) nedeniyle 2018 sınıf öğretmenliği lisans programının, 21. yüzyılın değişen problemleriyle baş edebilecek, çok yönlü ve çok kültürlü öğretmenleri yetişmesini sağlayacak şekilde revize edilerek yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

Araştırmanın ortaya koyduğu sonuçlar bağlamında gelecekteki araştırmalarda özelde 2018 sınıf öğretmenliği lisans programı revizyonunun, genelde ise öğretmen yetiştirme lisans programlarını hazırlayan yetkili program geliştirme komisyonlarının ve üst komisyonlardaki yetkili kişilerin görüşleri doğrultusunda lisans programlarının tüm öğeleri ile birlikte kapsamlı bir inceleme ve değerlendirmeye ihtiyaç duyulmaktadır. Buna ilaveten özelde 2018 sınıf öğretmenliği lisans programı revizyonunun, genelde ise öğretmen yetiştirme lisans programlarının alan bilgisi, genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin program geliştirme komisyonlarının ve üst komisyonlardaki yetkili kişilerin yer aldığı tüm paydaş gruplarını içeren araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Araştırmanın ortaya koyduğu sonuçlar bağlamında program geliştirme komisyonlarında ve çalıştaylarda yapılan çalışmaların ve taslak program raporlarının program revizyonunun bilimsellik ve objektiflik adına paydaşlarla ve kamuoyuyla paylaşılmalıdır.

Çatışma Beyanı

Eserin ortaya çıkmasında yazar ile diğer kişi ve/veya taraflarla ve kurumlarla herhangi bir çıkar ilişkisi veya çatışması olmamıştır.

Kaynakça

- Abalı-Öztürk, Y. ve Şahin, Ç. (2018). Hizmet öncesi dönemde öğretmen adaylarına mesleki değerlerin kazandırılması. M. Ergün, N. Karabacak, İ. Korkmaz ve M. Küçük (Ed.), *Öğretmenliğin mesleki değerleri ve etik* içinde (ss. 293-346). Anı Yayıncılık.
- Akar-Vural, R., Karabacak, N., Küçük, M., Sezer, Ş. ve Çelik, Ç. (2018). Assessment of the 6-11 aged Syrian refugee children's educational needs: A multidimensional analysis. H. Arslan, R. Dorczak, ve D. U. Alina-Andreea (Ed.), *Educational Policy And Research* içinde (ss. 19-28). Jagiellonian University Institute of Public Affairs.
- Akdoğan, E. ve Uşun, S. (2017). Sınıf öğretmenliği lisans programının öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda bağlam, girdi, süreç ve ürün (CIPP) modeli ile değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 16(2), 826-847. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2017.304738> adresinden 5.5.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Akpınar, M., Çolak, K. ve Yiğit, E. Ö. (2012). Öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının yeterliklerine yönelik uygulama öğretmenlerinin görüşleri. *M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 36, 41-67.
- Altunova, N. ve Aslan, M. (2019). Güncellenen sınıf öğretmenliği lisans programının öğretim elemanı görüşlerine göre değerlendirilmesi. H. İbrahim Özok ve C. Aladağ (Ed.), *Eğitim Pratiğimiz Üzerine Araştırmalar* içinde(ss. 393-409). Pegem Yayıncılık.
- Arsal, Z. (2019). Critical multicultural education and preservice teachers' multicultural attitudes. *Journal for Multicultural Education* 13(1),106-118.
- Arslan, A. (2005). İnkılâp tarihi derslerinde başarı nasıl sağlanabilir? M. Saray ve H. Tosun (Ed.), *İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri* içinde(ss. 65-71). Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.
- Aslan, M. ve Sağlam, M. (2018). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1), 144-162.
- Aydın, R., Şahin, H. ve Topal, T. (2008). Türkiye'de ilköğretime sınıf öğretmeni yetiştirmede nitelik arayışları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(2), 119-142.
- Aykaç, N. (2018). Türkiye (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi) ve Amerika'daki (Kent State Üniversitesi) okul öncesi öğretmen yetiştirme programlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48, 624-649.
- Akyol, H. (2011). Sınıf öğretmenliği eğitimi: Sorunlar ve öneriler. *Eğitimci Öğretmen Dergisi*, 2, 11-14.
- Akyüz, Y. (1984). *Türkiye'de öğretmenlerin toplumsal değişimdeki etkileri*. Doğan Yayınevi.
- Barber, M. ve Mourshed, M. (2007). *How the world's best-performing school systems com out on top*. McKinsey and Company.
- Bartan, M. (2019). Okul öncesi öğretmen ve öğretmen adaylarının okul öncesi öğretmen yetiştirme lisans programı hakkında görüş ve önerileri. *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 24-26.
- Bayındır, N. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının alan ile ilgili kurslara/eğitime ilişkin beklenti durumlarının belirlenmesi. *INES Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(5), 395-404.
- Berg, B. L. ve Lune, H. (2015). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. H. Aydın (Çev. Ed.). Eğitim Yayınevi.
- Corbin, J. ve Strauss, A. (2015). *Basics of qualitative research: techniques and procedures for developing grounded theory*. Sage.
- Creswell, J. W. (2013). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage.
- Creswell, J. W. ve Poth, C. N. (2018). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. (4. Baskı). Sage Publications.
- Çakmak, E. ve Civelek, F. (2013). Sınıf öğretmenliği lisans programının MEB özel alanöğretmen yeterlikleri açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(47), 349-367.

- Çelik, Ç. (2020). *İlkokul kademesinde uygulanan değerler eğitimi programının sınıf öğretmenleri, okul psikolojik danışmanları ve okul yöneticilerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi: Tek durumlu bir örnek olay çalışması*. (Yayın No: 638912). [Yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi.] YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden 12.03.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Çoban, A. (2011). Sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 28-45.
- Demircan, C. (2007). Okul deneyimi II dersine yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesi (Mersin Üniversitesi örneği). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 119-132.
- Demirel, Ö. (2020). *Eğitimde program geliştirme*. Pegem Akademi.
- Dönmez-Yapucuoğlu, M. ve Gündoğdu, K. (2020). Öğretmenlik meslek bilgisi derslerine ilişkin program değişikliklerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 33-52.
- Duran, E., Sezgin, F. ve Çoban, O. (2011). Aday sınıf öğretmenlerinin uyum ve sosyalleşme sürecinin incelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31, 465-478.
- Erden, M. (1998). *Eğitimde program değerlendirme*. Pegem Yayıncılık.
- Eret, E. (2013). *An assessment of pre-service teacher education in terms of preparing teacher candidates for teaching* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Ergün, M. (2010). Öğretmenliğin evrimi ve gelecekteki öğretmenlerin yetiştirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 1-13.
- Ergünay, O. ve Adıgüzel, O. C. (2019). Aday öğretmenlerin ilk yıl mesleki deneyimleri sürecinde karşılaştıkları sorun ve kaynakları. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(3), 1080-1099. <https://doi.org/10.14689/issn.2148-624.1.7c.3s.8m> adresinden 05.05.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Ersoy, A. (2013). Turkish teacher candidates' challenges regarding cross-cultural experiences: The case of Erasmus exchange program. *Education and Science*, 38(168), 154-166
- Gültekin, M., Çubukçu, Z. ve Dal, S. (2010). İlköğretim öğretmenlerinin eğitim öğretme ile ilgili hizmet içi eğitim gereksinimleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 131-152.
- Howard, J. (2007). *Curriculum development, center for the advancement of teaching and learning*. Department of Education, Elon University. Retrieved May 5, 2020, from, <http://org.elon.edu/catl/documents/curriculum%20development.pdf> adresinden 05.05.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Johnson, B. ve Christensen, L. (2014). *Educational research: Quantitative, qualitative, and mixed approaches*. Sage.
- Kamışlı, H. (2019). Sınıf öğretmenliği lisans programının çok kültürlü eğitim kavramları açısından değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 18(4), 1539-1549. <http://dx.doi.org/10.17051/ilkonline.2019.632381> adresinden 05.05.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Kamışlı, H., Karslı-Çalamak, E. ve Olkun, S. (2020). Okul öncesi ve sınıf öğretmenliği lisans programlarının çocuğun bütünsel gelişimi açısından değerlendirilmesi. *Yaşadıkça Eğitim*, 34(2), 451-467.
- Kara, N., Demir, M. K., Arcagök, S. ve Şahin, Ç. (2018). Sınıf öğretmenlerinin mesleki gelişimleri açısından sınıf eğitimi lisans programının yeterliliği. *Turkish Studies Education Sciences*, 13(19), 1061-1082. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.14043> adresinden 05.05.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Karadağ, R. (2015). Sınıf öğretmenlerinin Türkçe öğretimine yönelik hizmet içi eğitimlere ilişkin görüşleri ve hizmet içi eğitim gereksinimleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(3), 33-50. <https://doi.org/10.17679/iuefd.16380134> adresinden 5.5.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Karadağ, E., Baloğlu, N. ve Yalçınkayalar, P. (2006). İlköğretim okulu yöneticilerinin öğretmenler tarafından algılanan demokratik tutumları ile öğretmenlerin demokratik değerleri üzerine ilişkisel bir araştırma. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 4(12), 65-82.
- Karamustafaoğlu, S. ve Yalnız, S. (2016). 8. sınıf öğrencilerinin genel kültür seviyelerinin belirlenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 303-322.

- Kılınç, A. ve Gödek-Altuk, Y. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının okul deneyimi derslerine yönelik tutumları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(19), 41-70.
- Kılıç-Özmen, Z. (2019). 2018 sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesi. *AJESI-Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 9(2), 521-548 <https://dx.doi.org/10.18039/ajesi.577387> adresinden 12.03.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Marshall, C. ve Rossman, G. B. (2016). *Designing qualitative research*. Sage.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018). *2023 eğitim vizyonu*. <http://2023vizyonu.meb.gov.tr/> adresinden 12.03.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Menon, M. (2007). *An anthology of "best practices" in teacher education*. T. K. S. Lakshmi, K. Rama, Johan Hendrikz (Ed.). National Assessment and Accreditation Council (NAAC).
- Merriam, S. B. (2013). *Qualitative research and case study applications in education: Revised and expanded from case study research in education* (2. Baskı). Jossey-Bass Publishers.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook: Qualitative data analysis* (2. Baskı). Sage Publications.
- Miller, P. C. ve Mikulec, E. A. (2014). Preservice teachers confronting issues of diversity through a radical field experience. *Multicultural Education* 21(2),18-24.
- Morrow, S. L. (2005). Quality and trustworthiness in qualitative research in counseling psychology. *Journal of counseling psychology*, 52(2), 250-260.
- Oğuz, A. (2011). Öğretmen adaylarının demokratik değerleri ile öğretme ve öğrenme anlayışları. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 9(22), 139-160.
- Ornstein, A. C. ve Hunkins, F. P. (2013). *Curriculum: foundations, principles, and issues* (7. Baskı). Ally and Bacon
- Öner, M. ve Karadağ-Yılmaz (2019). Sınıf öğretmenliği eğitiminin niteliğinin artırılmasına yönelik öğretmen adayları ve öğretim elemanı görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(4), 847-868, <https://dx.doi.org/10.24315/tred.533604> adresinden 12.03.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Örnek-Büken, N. (2006). Türkiye örneğinde akademik dünya ve akademik etik. *Hacettepe Tıp Dergisi*, 37, 164-170.
- Özay-Köse, E. (2014). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine yönelik öğrenci ve öğretmen-öğretim elemanı tutumları (Erzurum örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2014), 1-17.
- Özcan, M. (2011). *Bilgi çağında öğretmen eğitimi, nitelikleri ve gücü bir reform önerisi*. Türk Eğitim Derneği.
- Sağdıç, M. (2018). Türkiye'de 2018 yılında uygulamaya konulan sosyal bilgiler öğretmen yetiştirme programının önceki program ile karşılaştırılması. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(10), 308-321. [doi:10.20860/ijoses.488657](https://doi.org/10.20860/ijoses.488657) adresinden 12.03.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Sağdıç, M. (2020). Türkiye'de öğretmen yetiştirmenin genel kültür meselesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 43, 1-15.
- Sassi, K., Lajimodiere, D., Bertolini, K. ve Ketterling, G. (2012). Reading the white space in a multicultural field experience. *Multicultural Education*, 19(4), 41-46.
- Schejbal, D. (2017). General education reconsidered. *The Journal of General Education*, 66(3-4), 217-234.
- Sever, R., Tarım, K., Uzun, İ., Öveç, G. B. ve Kozan, D. (2016). Sınıf öğretmenliği eğitimi programlarındaki seçmeli dersler. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(3), 1969-1990. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9462> adresinden 12.03.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Sevimli-Celik, S. (2020). Moving between theory and practice: Preparing early childhood pre-service teachers for teaching physical education. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 3(2), 1-18, Retrieved March 12, 2021, from, <https://doi.org/10.1080/10901027.2020.1735588>
- Silverman, D. (2016). *Qualitative research* (4. Baskı). Sage
- Stepler, M. Z. ve Aykaç, N. (2019). 2018 Türkçe öğretmenliği lisans programının öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 116-138, <https://doi.org/10.31464/jlere.610269> adresinden 12.03.2021 tarihinde erişilmiştir.

- Strauss, A. ve Corbin, J. (2014). *Basics of qualitative research techniques*. Sage Publications.
- Susar-Kırmızı, F. ve Yurdakal, İ. H. (2020). Yenilenen (2018) sınıf öğretmenliği öğretmen yetiştirme lisans programına ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri. *Turkish Studies Education Sciences*, 15(5), 3715- 3745. <http://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.45127> adresinden 12.03.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Şahin, Ç. ve Kartal, O. Y. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının sınıf öğretmeni yetiştirme programı hakkındaki görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 164-190.
- Şahinkesen, A. (1989). Ortaöğretim kurumlarında görevli öğretmenlerin süreçler yönünden değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 22(1), 101-133.
- Tanner, D. ve Tanner, L. (2007). *Curriculum development: Theory into practice* (4. Baskı). Pearson Education, Inc.
- Thompson, C. A., Eodice, M. ve Tran, P. (2015). Student Perceptions of General Education Requirements at a Large Public University: No Surprises?, *Journal of General Education*, 64(4), 278-93.
- Turan, R. (2018). Eğitim fakültelerinin sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programlarında 2018 yılında gerçekleştirilen güncelleme üzerine genel bir değerlendirme. *Akşemseddin Uluslararası İnsan, Toplum ve Spor Bilimleri Sempozyumu tam metin kitabı* içinde (ss. 602-619).
- Ulubey, Ö. (2018). Aday öğretmen yetiştirme programının değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 480-502, <https://doi.org/10.16986/HUJE.2017031014> adresinden 5.5.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Ulubey, Ö. ve Başaran, S. (2019). 2018 öğretmen yetiştirme lisans programlarının değerlendirilmesi. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 9(2), 2019, 263-300.
- Vazou, S. ve Skrade, M. A. (2017). Intervention integrating physical activity with math: Math performance, perceived competence, and need satisfaction. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 15(5), 508-522.
- Whittemore, R., Chase, S. K. ve Mandle, C. L. (2001). Validity in qualitative research. *Qualitative health research*, 11(4), 522-537.
- Yaman, B. ve Demir, F. (2019). Türkiye’de sınıf öğretmenliği program içeriğinin teknopedagojik yeterlikler bakımından incelenmesi. *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies*, 75, 287-293, <https://doi.org/10.9761/JASSS7985> adresinden 05.05.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Yılmaz, A. ve diğerleri. (2017). Türkiye’de Öğretmen Eğitimi ve İstihdamı: Mevcut Durum ve Öneriler. http://www.egitim.hacettepe.edu.tr/belge/OgretmenEgitimiistihdam_Raporu.pdf adresinden 5.5.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Yılmaz, K. (2011). İlköğretim okulu öğretmenlerinin sınıf yönetimi tarzları ile demokratik değerlere ilişkin görüşleri arasındaki ilişki. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 9(21), 147-170.
- Yurdakal, İ. H. (2018). Değişen sınıf öğretmenliği lisans program içeriğinin incelenmesi. *Ulakbilge*, 6(29), 1483-1499, <https://doi.org/10.7816/ulakbilge-06-29-10> adresinden 05.05.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) (2018). *Öğretmen yetiştirme lisans programları, programların güncelleme gerekçeleri, getirdiği yenilikler ve uygulama esasları*, http://www.yok.gov.tr/web/guest/icerik/journal_content/56_INSTANCE_rEHF8Bl5FYRx/10279/41807946 adresinden 05.05.2020 tarihinde erişilmiştir.

Extended Abstract

Introduction

In the context of abiding by the Bologna process and in order to implement a standard teacher training program between education faculties, the teacher training undergraduate curricula in Turkey were revised in 2018 by the Council of Higher Education (CoHE). The revised teacher training undergraduate curricula aiming to increase the quality of teacher education began to be implemented in the 2018-2019 academic year. One of the teacher training undergraduate curricula revised in 2018 was the class teaching curricula. Research in the literature revealed problems experienced with the revised class teaching curricula (Kamışlı et al., 2020; Kılıç-Özmen, 2019; Ulubey and Başaran, 2019). This research identified that the 2018 class teaching undergraduate curricula reduced hours for some lessons, removed applied hours in some lessons, removed some basic education lessons from the curricula or converted them to elective lessons and added new lessons to the class teaching undergraduate curricula compared to the previous 2007 curricula. Investigation of the revision process for the curricula may reveal whether these changes are appropriate or not. In this context, the aim of the research was to investigate the 2018 revision of the class teaching undergraduate curricula from the perspective of the implementors.

Method

The research used the qualitative approach pattern. The study group comprised 14 academics participating in the 2018 class teacher undergraduate program revision studies, assigned to the CoHE Program Update Commission and participating in workshops to promote the program. Data were collected during semi-structured interviews with volunteer participants in the 2018-2020 academic years. Analysis of data was completed with content analysis. The results of the content analysis accessed four main themes of opinions about the operation of the revision process, changes to the program, revision of the program and sustainability of the process in relation to the 2018 class teaching undergraduate program revision.

Findings

The research findings revealed that the class teaching undergraduate curricula before 2018 required revision. In the 2018 revision of the class teaching undergraduate curricula, the curricula revision process was directed centrally, the development process for the revision curricula was not performed appropriately, pilot applications were not performed, there was no gradual relationships in the curricula, stakeholder opinions were not reflected in the curricula, some basic education and applied lessons for class teaching were removed from the curricula, lesson hours were reduced or these lessons were included as elective lessons, the content of mandatory and elective lessons about professional knowledge, general culture and content education overlapped, and the number of elective lessons increased while the lesson hours for applied lessons reduced. In the context of determinations revealed by the results of the research, the revised curricula can be said to be inadequate to train qualified teachers, and that problems will be experienced in terms of contributions to universities and to Turkey.

Conclusion and Discussion

The results of the research revealed the need for revision of the class teacher undergraduate curricula before 2018. The development process for the 2018 revision of the class teaching undergraduate curricula was not completed appropriately as there was no pilot application performed, no inclusion of gradual implementation in the curricula, the revision process was managed centrally and the opinions of stakeholders were not reflected in the curricula. In the revised program, a preservice teacher may take content teaching and applied teaching lessons without receiving basic teaching lessons. Research by Susar-Kirmızı and Yurdakal (2020) determined that the updated 2018 class teaching undergraduate curricula did not contain gradual implementation.

The results of the study determined that the curricula did not reflect the studies by academics on the curricula commission and from workshops and stakeholder opinions. These results show that suitable procedures were not implemented during the curricula development process for the revised curricula. Research by Ulubey and Başaran (2019) concluded that the expert opinions of the curricula commission were not noted during the program development process, that decisions were not based on consensus, and that these decisions were changed without providing information.

The results of the research determined that lessons removed from the 2018 class teaching undergraduate curricula were theoretical and applied lessons. One of the most notable results of the research is the removal of the 'school experience' lesson based on teaching practice. This lesson is included in the elective lesson group under the heading of 'alternative education practices in primary school'. The content of this lesson includes information about combined classes. The research results reveal the need to continue revision and not remove this lesson.

The research results reveal criticisms about the removal of physical activities, movement and game lessons and art lessons, required for primary school children, from the revised curricula. Games and art in the primary school period are a second language for the child to express themselves. Due to the lack of inclusion of these lessons in the class teaching curricula, class teachers may experience negative outcomes during the education process of children.

The research results determined that some lessons in the mandatory lesson group were included in the elective lesson group with the same lesson title and the content of these lessons overlapped and content was repeated in the revised 2018 class teaching curricula. One of the lessons added to the curricula is the 'morals and ethics in education' lesson. The research results identified that lessons added to the program were dominantly values education. In class teaching, the 'morals and ethics in education', 'character and values education', 'religious culture and moral information' and 'social science' lessons include education about values. Due to class teaching being an interdisciplinary field, there is no need to include the same lessons under different headings due to the dominant inclusion of values education in lessons related to these topics. The lesson that is required in this area was stated to actually be 'professional ethics in teaching'.

The research results identified that problems were experienced with mandatory and elective lessons in content education, professional information and general culture in the 2018 class teaching curricula. These problems were due to the lack of inclusion of applied hours in some lessons and the lack of gradual relations. These lessons are basic lessons in class

teaching. Reduction in the number of applied lesson hours or removal of applied hours is not correct practice to abide by the Bologna process. In countries leading teacher education, applied lessons are in the majority. The research results show that the central determination of elective general culture lessons in the 2018 class teaching curricula is a mistaken practice. Research revealed that general culture lessons do not attract the attention of students and that lessons should be included in the mandatory lesson group. The revised program should be improved by adding more applied lesson hours with the aim of gaining skills in getting to know children and practice (Bartan, 2019; Yurdakal, 2018).

The results of the research determined that some lessons included in the mandatory lesson group for professional information, general culture and content education were included in the elective lesson group under the same title, the content of these lessons overlapped, content was repeated and inadequate in the revised 2018 class teaching undergraduate curricula. The revised curricula was not identified to be adequate in terms of acquiring professional values. The detections identified in the research results can be said to be inadequate in terms of cultivating qualified teachers and problems will be experienced in contributions to the university and Turkey due to the revised curricula. Research by Ulubey and Başaran (2019) and Stepler and Aytaç (2019) noted that the revised 2018 curricula was distant from raising qualified teachers due to the removal of applied lessons. Research by Ergünay and Adıgüzel (2019) identified that preservice teachers were deficient in terms of preservice education, professional and content information. Karabacak, Korkmaz and Küçük (2020) determined in their research that applied lessons and the content of these lessons were inadequate for class teachers to acquire professional values.

Currently it is necessary to cultivate multi-cultured class teachers, just as much as versatile teachers. Due to wars and problems experienced in the world, Turkey is an attractive country for migrants. In this context, there is a need to include multicultural lessons in the program before service by planning comprehensive education related to migrant children. Research by Akar-Vural et al. (2018) identified that teachers did not receive education about the education of migrant children before service. Lessons like multicultural education and comprehensive education may play an important role in the professional development of class preservice teachers (Miller and Mikulec, 2014). In the context of these research results in the literature, it is recommended that lessons like education of migrant children, multicultural and comprehensive education be included in the mandatory lesson group in curricula catalogues.

Due to the expectation that universities in the 21st century will cultivate versatile, multi-cultured, responsible and participatory individuals it is recommended to revise the 2018 class teaching undergraduate program by including applied hours in content lessons like music, art and sport in order to cultivate versatile and multi-cultured teachers who can cope with the changing problems of the 21st century.

Statement of Conflict of Interest

The author has no conflicts of interest to declare. Throughout the study, the author has not experienced any conflict of interest with other parties, persons, and organizations.